

CZĘŚĆ II

II. DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA, UJAWNIECIE INFORMACJI o AKTYWACH i PASYWACH, ZOBOWIĄZANIACH POZABILANSOWYCH, ELEMENTACH RACHUNKU ZYSKÓW i STRAT, ZESTAWIENIA ZMIAN w KAPITALE WŁASNYM ORAZ RACHUNKU PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH, a także INFORMACJE o ZARZĄDZANIU RYZYKIEM ZWIĄZANYM z PROWADZONĄ PRZEZ BANK DZIAŁALNOŚCIĄ, INFORMACJE DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH KLIENTÓW w ZAKRESIE NIEZBĘDNYM do LEPSZEGO ZROZUMIENIA SYTUACJI FINANSOWEJ I MAJĄTKOWEJ, a także WYNIKU FINANSOWEGO BANKU, w szczególności:

1. Informacje o spełnieniu przez Bank wymogów, o których mowa w art. 128 – ustawy Prawo Bankowe.

Bank spełniając wymogi, o których mowa w art. 128 – Prawo bankowe utrzymuje sumę funduszy własnych na poziomie oszacowanej kwoty, niezbędnej do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającej przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny). Wg stanu na 31.12.2018r. nadwyżka funduszy własnych nad kapitałem wewnętrznym wynosi 21 173 321 zł.

Wysokość funduszy własnych na dzień 31.12.2018r. wynosiła 62 317 431 zł, tj.: 14 492 426 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2018 rok (1 EUR = 4,3000 PLN).

Rachunek funduszy własnych został przeprowadzony zgodnie z art.127 Ustawy Prawo Bankowe oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. (CRR) i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013r. (CRD IV).

Na fundusze własne Banku według stanu na 31.12.2018 roku składały się:

Rodzaj funduszy	Kwota w zł
Fundusze własne	62 317 431
Kapitał Tier I: w tym	41 169 053
- Kapitał podstawowy Tier I	40 583 847
- Kapitał dodatkowy Tier I	585 206
Kapitał Tier II	21 148 378

Suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (kapitał regulacyjny) wynosiła **36 865 640 zł**, natomiast oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku (kapitał wewnętrzny) wynosiła **41 144 110 zł**.

Wykazany na 31.12.2018 roku regulacyjny wymóg kapitałowy w odniesieniu do funduszy własnych wygenerował **łączny współczynnik kapitałowy/współczynnik wypłacalności na poziomie 13,52%**.

Bank posiada odpowiednie regulacje wewnętrzne służące do wyznaczania wymogów kapitałowych:

- Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie - dla wyznaczania kapitału regulacyjnego,
- Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie – dla szacowania kapitału wewnętrznego.

Powyższe procedury podlegają regularnemu (co najmniej rocznemu) przeglądowi i aktualizacji. Ostatni przegląd procedur miał miejsce w grudniu 2017 roku. Zaktualizowane procedury weszły w życie w I kwartale 2018r.

Bank wyznacza kapitał regulacyjny dla:

- ryzyka kredytowego – w oparciu o metodę standardową,
- ryzyka walutowego – w oparciu o metodę podstawową,
- ryzyka operacyjnego – w oparciu o metodę wskaźnika bazowego.

Bank szacuje kapitał wewnętrzny na następujące rodzaje ryzyka bankowego, które zgodnie z obowiązującą w Banku wewnętrzną definicją zostały uznane za istotne:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym,
- ryzyko płynności i finansowania,
- ryzyko kapitałowe
- ryzyko bancassurance,
- ryzyko strategiczne.

Agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka (tj. obliczanie łącznej kwoty kapitału wewnętrznego) odbywa się w oparciu o metodę minimalnego poziomu wymogu kapitałowego.

Na datę 31.12.2018 roku kapitał wewnętrzny Banku wynosił **41 144 110 zł** i składał się z następujących wymogów:

- na ryzyko kredytowe – **31 222 836 zł** /kapitał regulacyjny/ oraz z tytułu pogorszenia jakości portfela kredytowego – **2 001 786 zł**,
- na ryzyko walutowe – **0 zł**,
- na ryzyko operacyjne – **5 676 436 zł**, w tym kapitał regulacyjny **5 642 804 zł**,
- na ryzyko koncentracji – **0 zł**,
- na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym – **0 zł**,
- na ryzyko płynności – **0 zł**,
- na kapitałowe – **0 zł**,
- na ryzyko bancassurance – **0 zł**,
- na ryzyko strategiczne – **2 243 052 zł**.

Bank nie wyznacza dodatkowych pozycji bilansu do ustalenia wymogów kapitałowych.
Oszacowana kwota niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyk występujących w działalności przedstawia się następująco:

Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara II
1	2	3	4
Ryzyko kredytowe	33 224 622,00	31 222 836,00	2 001 786,00
Ryzyko operacyjne	5 676 436,00	5 642 804,00	33 632,00
Łączny wymóg na powyższe ryzyka	38 901 058,00	36 865 640,00	2 035 418,00
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0,00	x	0,00
koncentracji dużych zaangażowań	0,00	x	0,00
koncentracji w sektor gospodarki	0,00	x	0,00
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0,00	x	0,00
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0,00	x	0,00
koncentracji geograficznej	0,00	x	0,00
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, z tego:	0,00	x	0,00
Ryzyko płynności (wynikające z nieodpowiedniego poziomu aktywów płynnych)	0,00	x	0,00
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0,00	x	0,00
niedotrzymania minimalnych progów kapitałowych	0,00	x	0,00
Pozostałe ryzyka, z tego:	2 243 052,00	x	2 243 052,00
strategiczne	2 243 052,00	x	2 243 052,00
Kapitał wewnętrzny	41 144 110,00	36 865 640,00	4 278 470,00

Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na 2018 rok:

Dane z bilansu	2015r.	2016r.	2017r.	Średnia
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu odsetek	58 133 915,63	42 880 422,70	33 666 818,96	44 893 719,10
Koszty z tytułu odsetek	21 423 871,67	18 585 413,11	10 507 965,96	16 839 083,58
Przychody z tytułu prowizji	11 246 057,36	8 402 991,34	5 248 193,74	8 299 080,81
Koszty z tytułu prowizji	550 225,45	595 638,55	375 997,26	507 287,09
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	151 788,87	97 677,94	0,00	83 155,60
Wynik operacji finansowych	0,00	0,00	0,00	0,00
Wynik z pozycji wymiany	152 230,24	155 224,42	36 664,36	114 706,34
Pozostałe przychody operacyjne*	550 920,24	1 007 028,54	3 165 264,41	1 574 404,40
Wynik Brutto wg NUK	48 260 815,22	33 362 293,28	31 232 978,25	37 618 695,58
Współczynnik	15%			
Kapitał adekwatny	5 642 804,34			

2. Dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów

Bank dokonuje operacji w walutach obcych EUR i USD.

KASA w WALUTACH OBCYCH USD:

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2018r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2018r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	27 195,00	3,7597	102 245,04
RAZEM	27 195,00	x	102 245,04

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	61 238,00	3,4813	213 187,85
RAZEM	61 238,00	x	213 187,85

KASA w WALUTACH OBCYCH EURO:

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2018r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2018r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	102 120,00	4,3000	439 116,00
RAZEM	102 120,00	x	439 116,00

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	153 955,00	4,1709	642 130,91
RAZEM	153 955,00	x	642 130,91

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO w WALUTACH OBCYCH USD:

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2018r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2018r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2018r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2018r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	22 685,12	0,00	3,7597	85 289,25	0,00	85 289,25
Należności terminowe (w tym lokaty płynnościowe)	157 000,00	0,00	3,7597	590 272,90	0,00	590 272,90
Odsutki niezapadłe	209,91	0,00	3,7597	789,20	0,00	789,20
Ogółem należności:	179 895,03	0,00	x	676 351,35	0,00	676 351,35

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2017r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	10 056,87	0,00	3,4813	35 010,98	0,00	35 010,98
Ogółem należności:	10 056,87	0,00	x	35 010,98	0,00	35 010,98

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO w WALUTACH OBCYCH EURO:

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2018r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2018r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2018r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2018r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	1 316 980,74	0,00	4,3000	5 663 017,18	0,00	5 663 017,18
Ogółem należności:	1 316 980,74	0,00	x	5 663 017,18	0,00	5 663 017,18

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2017r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	1 191 462,78	0,00	4,1709	4 969 472,11	0,00	4 969 472,11
Ogółem należności:	1 191 462,78	0,00	x	4 969 472,11	0,00	4 969 472,11

Bank nie posiada zobowiązań wobec sektora finansowego.

ZOBOWIĄZANIA wobec SEKTORA NIEFINANSOWEGO w WALUTACH OBCYCH USD

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2018r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2018r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	148 826,09	x	559 541,46
1. bieżące	16 660,32	3,7597	62 637,81
2. terminowe	131 867,63	3,7597	495 782,73
3. odsetki naliczone niezapadłe	298,14	3,7597	1 120,92
II. Pozostałe	53 536,18	x	201 279,98
1. bieżące	53 536,18	3,7597	201 279,98
Ogółem (poz. I + poz. II)	202 362,27	x	760 821,44

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	151 924,01	x	528 893,06
1. bieżące	65 118,03	3,4813	226 695,40
2. terminowe	86 213,57	3,4813	300 135,30
3. odsetki naliczone niezapadłe	592,41	3,4813	2 062,36
II. Pozostałe	36 070,24	x	125 571,33
1. bieżące	36 070,24	3,4813	125 571,33
Ogółem (poz. I + poz. II)	187 994,25	x	654 464,39

ZOBOWIĄZANIA wobec SEKTORA NIEFINANSOWEGO w WALUTACH OBCYCH EURO:

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2018r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2018r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	854 494,58	x	3 674 326,69
1. bieżące	428 844,49	4,3000	1 844 031,31
2. terminowe	424 323,28	4,3000	1 824 590,10
3. odsetki naliczone niezapadłe	1 326,81	4,3000	5 705,28
II. Pozostałe	561 809,23	x	2 415 779,69
1. bieżące	561 809,23	4,3000	2 415 779,69
Ogółem (poz. I + poz. II)	1 416 303,81	x	6 090 106,38

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	917 753,88	x	3 827 859,66
1. bieżące	334 007,50	4,1709	1 393 111,88
2. terminowe	581 833,56	4,1709	2 426 769,60
3. odsetki naliczone niezapadłe	1 912,82	4,1709	7 978,18
II. Pozostałe	426 207,80	x	1 777 670,11
1. bieżące	426 207,80	4,1709	1 777 670,11
Ogółem (poz. I + poz. II)	1 343 961,68	x	5 605 529,77

3. Dane o źródłach pozyskania depozytów z uwzględnieniem podziału na branże i geograficzne segmenty rynku.

Za zgromadzone w Banku depozyty Bank przyjmuje:

- bazę depozytową środki bieżące i terminowe podmiotów niefinansowych,
- środki pochodzące od jednostek samorządu terytorialnego,
- środki ulokowane w Banku przez podmioty finansowe (nie bankowe).

Depozyty ogółem stanowią główne źródło finansowania działalności Banku, na dzień 31.12.2018 roku stanowiły one średnio **86,37%** pasywów ogółem.

Na datę 31.12.2018 roku ich struktura przedstawiała się następująco:

- depozyty osób fizycznych stanowiły **84,77%** depozytów ogółem oraz **73,28%** pasywów,
- depozyty rolników stanowiły **6,15%** depozytów ogółem oraz **5,31%** pasywów,
- depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych stanowiły **7,48%** depozytów ogółem oraz **6,46%** pasywów,
- depozyty jednostek samorządu terytorialnego stanowiły **1,58%** depozytów ogółem oraz **1,37%** pasywów,

- depozyty podmiotów finansowych (nie bankowych) stanowiły **0,00%** depozytów ogółem oraz **0,00%** pasywów.

Ryzyko koncentracji depozytów jest analizowane pod kątem koncentracji dla:

- jednego podmiotu tzw. duzi deponenci,
- podmiotów wewnętrznych.

Za dużego deponenta Bank przyjmuje podmiot, który zgromadził w Banku środki przekraczające:

- dla osób fizycznych 0,50% bazy depozytowej,
- dla pozostałych podmiotów sektora niefinansowego 1,00% bazy depozytowej.

Depozytami osób wewnętrznych są środki zgromadzone przez pracowników oraz członków organu Banku, Bank przyjął wewnętrzny limit na poziomie 3% bazy depozytowej.

Na datę 31.12.2018 roku powyższe koncentracje stanowiły odpowiednio:

- dla dużych deponentów: **0,00%** depozytów ogółem,
- dla depozytów osób wewnętrznych: **1,03%** depozytów ogółem.

Pozyskane środki depozytowe pochodziły – podział na sektory (nominalnie):

Lp.	Wyszczególnienie	Zobowiązania			
		Wartość na 31.12.2018r.	%	Wartość na 31.12.2017r.	%
1	2	3	4	5	6
SEKTOR FINANSOWY		0,00	0,00%	0,00	0,00%
1	Institucje finansowe	0,00	0,00%		0,00%
SEKTOR NIEFINANSOWY		535 586 493,67	98,42%	512 877 099,10	98,16%
1	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00	0,00%	0,00	0,00%
2	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne i spółdzielnie	11 532 093,35	2,12%	15 020 008,04	2,87%
3	Rolnicy indywidualni	33 387 323,13	6,14%	31 652 680,31	6,06%
4	Przedsiębiorstwa indywidualni	23 020 759,11	4,23%	18 661 851,81	3,57%
5	Osoby prywatne	461 472 667,26	84,80%	441 303 807,34	84,46%
6	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	6 173 650,82	1,13%	6 238 751,60	1,19%
SEKTOR BUDŻETOWY		8 595 991,25	1,58%	9 613 718,62	1,84%
1	Institucje rządowe i samorządowe	8 595 991,25	1,58%	9 613 718,62	1,84%
RAZEM		544 182 484,92	100,00%	522 490 817,72	100,00%

Pozyskane środki depozytowe pochodziły – podział geograficzny:

Lp.	Wyszczególnienie	Zobowiązania			
		Wartość na 31.12.2018r.	%	Wartość na 31.12.2017r.	%
1	2	3	4	5	6
1	woj. Dolnośląskie	1 181 445,06	0,22%	588 422,07	0,11%
2	woj. Kujawsko-pomorskie	1 124 990,74	0,21%	890 310,26	0,17%
3	woj. Lubelskie	253 254,48	0,05%	356 836,94	0,07%
4	woj. Lubuskie	25 363,14	0,00%	25 020,18	0,00%
5	woj. Łódzkie	1 333 402,26	0,25%	1 659 521,00	0,32%
6	woj. Małopolskie	1 470 165,17	0,27%	2 192 393,60	0,42%
7	woj. Mazowieckie	529 258 944,39	97,26%	505 712 864,55	96,79%
8	woj. Opolskie	145 395,11	0,03%	143 150,81	0,03%
9	woj. Podkarpackie	299 214,33	0,05%	328 398,80	0,06%
10	woj. Podlaskie	492 689,18	0,09%	690 060,43	0,13%
11	woj. Pomorskie	804 945,25	0,15%	1 012 398,35	0,19%
12	woj. Śląskie	1 863 472,09	0,34%	1 889 655,88	0,36%
13	woj. Świętokrzyskie	148 431,43	0,03%	143 630,74	0,03%
14	woj. Warmińsko-mazurskie	4 666 385,98	0,86%	4 122 581,31	0,79%
15	woj. Wielkopolskie	547 921,41	0,10%	1 249 316,37	0,24%
16	woj. Zachodniopomorskie	566 464,90	0,10%	1 486 256,43	0,28%
RAZEM		544 182 484,92	100,00%	522 490 817,72	100,00%

4. W celu ograniczenia poziomu ryzyka kredytowego Bank wyznaczył limity koncentracji zaangażowań wynikające z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r., Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz ustawy Prawo Bankowe (m.in. zaangażowania w poszczególne podmioty lub grupy podmiotów powiązanych, suma kredytów i innych zobowiązań udzielonych na podst. art. 79 Prawa bankowego, branży, limit zaangażowań wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego, limit zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia) oraz pozostałe wewnętrzne limity Banku (m.in. zaangażowań indywidualnie istotnych, dużych i wysokich).

Wg stanu na 31.12.2018r. wystąpiły przekroczenia limitów koncentracji (limit określony w stosunku do kapitału uznanego), jak poniżej:

Limit koncentracji zaangażowań w poszczególne podmioty lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, który wynosi 25% kapitału uznanego, określony Rozporządzeniem CRR na dzień 31.12.2018r. został przekroczony dla 2 grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, kwota przekroczenia 7 032,67 tys. zł, wykorzystanie limitu 125,62%.

Ponadto Bank wyznaczył wewnętrzny limit koncentracji zaangażowań rozumiany jako suma wiarytelności banku, udzielonych przez bank zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Limit zaangażowania, wobec jednego kredytobiorcy lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie wynosi 22% kapitału uznanego. Przekroczenie tego limitu dotyczy 3 grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, kwota przekroczenia 11 496,48 tys. zł, wykorzystanie limitu 131,73%.

Pozostałe limity koncentracji nie zostały przekroczone.

Limit koncentracji zaangażowań wynikających z art. 79a ust. 4 Prawa Bankowego udzielonych członkom Rady Nadzorczej, członkom Zarządu lub osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku (limit ustalany na podstawie kapitału podstawowego Tier 1 – 25%), wg stanu na 31.12.2018r. nie został przekroczony, wykorzystanie limitu wyniosło 62,79%.

Suma wierzytelności Banku w odniesieniu do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie ponoszących wspólne ryzyko gospodarcze w stosunku, do których wierzytelności przekraczają 10% kapitału uznanego Banku - limit 550%, wykorzystanie limitu 31,96%.

Ekspozycje Banku przekraczające równowartość 3 mln euro lub stanowiące więcej niż 5% kapitału uznanego Banku - limit 450% kapitału uznanego, wykorzystanie limitu 47,44%,

Suma wierzytelności Banku w odniesieniu do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie ponoszących wspólne ryzyko gospodarcze w stosunku do których wierzytelności przekraczają 20% kapitału uznanego Banku - limit 350% kapitału uznanego, wykorzystanie limitu w 30,87%.

Działalność kredytowa Banku wg branż w dużym zakresie koncentruje się na branżach: rolnictwo, zakwaterowanie i gastronomia, budownictwo.

Wg Statutu Bank posiada uprawnienia do świadczenia swoich usług na terenie całego kraju. W rzeczywistości jednak jego działalność koncentruje się głównie na terenie województwa mazowieckiego, w powiatach, w których Bank posiada swoje oddziały oraz powiatach sąsiadujących z oddziałami Banku.

Działalność kredytowa Banku poza w/w województwem skupia się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz kujawsko-pomorskiego.

Limit portfelowy (kapitał + zobowiązania pozabilansowe nominalnie na 31.12.2018r. wynosił 451 991 132,24 zł). (dane w zł)

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

Sektor gospodarki	Wartość ekspozycji bez wyłączeń	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu
1	2	4	5	6	7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21 713 252,00	21 713 252,00	20%	90 398 226,45	0,00
Budownictwo	43 004 040,37	43 004 040,37	20%	90 398 226,45	0,00
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 571 662,71	4 571 662,71	20%	90 398 226,45	0,00
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	850 928,58	850 928,58	20%	90 398 226,45	0,00
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23 457 555,60	23 457 555,60	20%	90 398 226,45	0,00
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	43 061 130,00	43 061 130,00	20%	90 398 226,45	0,00
Edukacja	483 952,40	483 952,40	20%	90 398 226,45	0,00
Górnictwo i wydobywanie	3 891 000,00	3 891 000,00	20%	90 398 226,45	0,00
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	47 015 536,78	47 015 536,78	20%	90 398 226,45	0,00
Inne	6 853 241,42	6 853 241,42	20%	90 398 226,45	0,00
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	29 063 680,05	29 063 680,05	20%	90 398 226,45	0,00
Przetwórstwo przemysłowe	17 311 984,55	17 311 984,55	20%	90 398 226,45	0,00
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	130 776 500,00	130 776 500,00	45%	203 396 009,51	0,00
Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	6 696 351,62	6 696 351,62	20%	90 398 226,45	0,00
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4 912 298,03	4 912 298,03	20%	90 398 226,45	0,00
Suma	383 663 114,11	383 663 114,11	X		0,00

5. Informacje o strukturze należności Banku w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy o rachunkowości, w szczególności kredytów i pożyczek, lokat w innych Bankach i w innych podmiotach finansowych w tym informacje o:

1) Struktura należności Banku, w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy, z wyszczególnieniem kredytów i pożyczek (w sektorze niefinansowym, w ujęciu nominalnym):

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

Lp.	Treść	Wartość brutto na 31.12.2018r.	Struktura %	Wartość brutto na 31.12.2017r.	Struktura %
1	2	4	5	3	5
1.	Ekspozycje wobec Skarbu Państwa:	0,00	0,00%	0,00	0,00%
2.	Ekspozycje kredytowe wynikające z pożyczek i kredytów detalicznych:	17 370 167,60	4,41%	14 062 497,69	3,22%
	- ekspozycje normalne	7 469 777,98	1,90%	6 504 848,63	1,49%
	- ekspozycje wątpliwe	398 339,48	0,10%	0,00	0,00%
	- ekspozycje stracone	9 502 050,14	2,41%	7 557 649,06	1,73%
3.	Ekspozycje pozostałe wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzenie gospodarstwa rolnego:	49 602 781,76	12,59%	50 992 314,65	11,67%
	- ekspozycje normalne	28 560 790,67	7,25%	33 051 317,04	7,57%
	- ekspozycje pod obserwacją	6 615 151,75	1,68%	3 948 021,04	0,90%
	- ekspozycje poniżej standardu	4 267 941,57	1,08%	4 208 384,16	0,96%
	- ekspozycje wątpliwe	2 849 589,98	0,72%	1 864 476,62	0,43%
	- ekspozycje stracone	7 309 307,79	1,85%	7 920 115,79	1,81%
4.	Pozostałe ekspozycje kredytowe:	327 077 980,34	83,00%	371 812 066,10	85,11%
	- ekspozycje normalne	91 750 572,95	23,28%	108 384 153,82	24,81%
	- ekspozycje pod obserwacją	57 687 117,23	14,64%	53 432 158,10	12,23%
	- ekspozycje poniżej standardu	29 829 878,86	7,57%	46 470 159,19	10,64%
	- ekspozycje wątpliwe	40 174 887,10	10,20%	33 609 759,16	7,69%
	- ekspozycje stracone	107 635 524,20	27,32%	129 915 835,83	29,74%
RAZEM:		394 050 929,70	100,00%	436 866 878,44	100,00%

Należności od sektora finansowego

Lp.	Wartość	Należności od sektora finansowego (należności w innych bankach)	
		Wartość na 31.12.2018r.	Wartość na 31.12.2017r.
1	2	3	4
1	Kredyty	0,00	0,00
2	Pożyczki	0,00	0,00
3	Terminowe	84 148 308,20	86 481 135,01
4	Bieżące	7 959 516,85	6 321 028,81
RAZEM:		92 107 825,05	92 802 163,82

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO

Kategoria należności	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności od sektora niefinansowego nominalnie	394 050 929,70	100,00%	436 866 878,44	100,00%
1. Należności normalne	127 781 141,60	32,43%	147 940 319,49	33,86%
2. Należności pod obserwacją	64 302 268,98	16,32%	57 380 179,14	13,13%
3. Należności zagrożone:	201 967 519,12	51,25%	231 546 379,81	53,00%
- poniżej standardu	34 097 820,43	8,65%	50 678 543,35	11,60%
- wątpliwe	43 422 816,56	11,02%	35 474 235,78	8,12%
- stracone	124 446 882,13	31,58%	145 393 600,68	33,28%
Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na należności	83 094 766,26	100,00%	80 593 985,21	100,00%
1. w sytuacji normalnej	110 247,24	0,13%	103 110,91	0,13%
2. w sytuacji pod obserwacją	536 466,47	0,65%	473 953,42	0,59%
3. w sytuacji zagrożonej:	82 448 052,55	99,22%	80 016 920,88	99,28%
- poniżej standardu	1 863 395,19	2,24%	2 129 241,59	2,64%
- wątpliwej	4 476 664,11	5,39%	3 547 643,84	4,40%
- straconej	76 107 993,25	91,59%	74 340 035,45	92,24%
Prowizje	1 904 952,64	100,00%	2 462 899,88	100,00%
w sytuacji normalnej	1 062 262,39	55,76%	1 124 820,70	45,67%
w sytuacji pod obserwacją	381 561,82	20,03%	336 977,30	13,68%
w sytuacji poniżej standardu	181 422,41	9,52%	305 638,38	12,41%
w sytuacji wątpliwej	143 983,26	7,56%	236 480,95	9,60%
w sytuacji straconej	135 722,76	7,12%	458 982,55	18,64%
Należności od sektora niefinansowego netto (bez odsetek)	309 051 210,80	x	353 809 993,35	x
Odsetki	23 418 068,89	x	14 783 690,35	x
Razem, należności netto	332 469 279,69		368 593 683,70	

**NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO wg terminów zapadalności
(nominalnie)**

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności od sektora niefinansowego nominalnie	394 050 929,70	100,00%	436 866 878,44	100,00%
Bieżące	18 489 388,48	4,69%	20 647 167,99	4,73%
Terminowe	375 561 541,22	95,31%	416 219 710,45	95,27%
- do 1 miesiąca	107 829 330,70	27,36%	121 457 994,92	27,80%
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	12 336 070,58	3,13%	11 722 053,62	2,68%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	39 759 957,31	10,09%	48 966 863,32	11,21%
- powyżej 1 roku do 5 lat	105 374 830,42	26,74%	131 202 686,84	30,03%
- powyżej 5 lat do 10 lat	72 773 453,71	18,47%	72 299 984,48	16,55%
- powyżej 10 lat do 20 lat	34 794 064,29	8,83%	27 436 459,34	6,28%
- powyżej 20 lat	2 693 834,21	0,68%	3 133 667,93	0,72%

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO

Kategoria należności	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności od sektora budżetowego nominalnie	33 725 641,93	100,00%	11 960 270,89	100,00%
Należności normalne	26 059 756,40	77,27%	2 010 270,89	16,81%
Należności zagrożone:	7 665 885,53	22,73%	9 950 000,00	83,19%
- wątpliwe	7 665 885,53	22,73%	9 950 000,00	83,19%
Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na należności	0,00	0,00%	1 929 525,00	100,00%
W sytuacji zagrożonej:	0,00	0,00%	1 929 525,00	100,00%
- wątpliwej	0,00	0,00%	1 929 525,00	100,00%
Provizje	22 471,77	100,00%	25 386,99	100,00%
W sytuacji normalnej	2 239,35	9,97%	5 070,50	19,97%
W sytuacji wątpliwej	20 232,42	90,03%	20 316,49	80,03%
Należności od sektora niefinansowego netto (bez odsetek)	33 703 170,16	x	10 005 358,90	x
odsetki	55 653,83	x	37 141,38	x
Razem, należności netto	33 758 823,99		10 042 500,28	

**NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO według terminów zapadalności
(nominalnie)**

Wyszczególnienie 1	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.	
	zł 4	% 5	zł 2	% 3
Należności nominalnie	33 725 641,93	100,00%	11 960 270,89	100,00%
Bieżące	0,00	0,00%	1 062 142,89	8,88%
Terminowe	33 725 641,93	100,00%	10 898 128,00	91,12%
- do 1 miesiąca	1 876 402,51	5,56%	107 073,00	0,98%
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	528 312,00	1,57%	444 146,00	4,08%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 933 154,00	8,70%	2 113 657,00	19,39%
- powyżej 1 roku do 5 lat	13 823 037,42	40,99%	8 233 252,00	75,55%
- powyżej 5 lat do 10 lat	11 681 786,00	34,64%	0,00	0,00%
- powyżej 10 lat do 20 lat	2 882 950,00	8,55%	0,00	0,00%
- powyżej 20 lat	0,00	0,00%	0,00	0,00%

2) Kredyty i pożyczki, od których Bank nie nalicza odsetek. Wierzytelności są w sytuacji straconej i są przeznaczone do sprzedaży.

Lp.	Treść	Wartość na 31.12.2018r.	Wartość na 31.12.2017r.
1	2	4	3
1	Kredyty	24 993 615,10	23 528 543,54
2	Pożyczki	0,00	
RAZEM:		24 993 615,10	23 528 543,54

3) Aktywa finansowe z podziałem na:

Lp.	Treść	Wartość na 31.12.2018r.	Wartość na 31.12.2017r.
1	2	3	4
a.	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0,00	0,00
b.	kredyty i pożyczki oraz inne należności banku	374 187 620,53	387 937 867,00
c.	aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	199 133 916,77	158 487 966,51
d.	aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 729 138,41	3 727 035,00
Razem		580 050 675,71	550 152 868,51

4) Informacje o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenionych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości: Bank nie posiada aktywów finansowych wycenionych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży stanowią obligacje skarbowe oraz akcje BPS S.A. i SGB Bank S.A. Obligacje skarbowe zostały wycenione w wartości godziwej. W przypadku posiadanych przez Bank akcji i udziałów, które zaliczone zostały do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, z uwagi na brak notowań i brak istnienia aktywnego rynku nie było możliwe ustalenie

w sposób wiarygodny ich wartości godziwej. Dlatego też akcje i udziały zostały wycenione w cenie nabycia.

5) Struktura zobowiązań Banku

Przedziały czasowe	Wyszczególnienie			
	Depozyty banków i innych podmiotów finansowych	Własna emisja papierów wartościowych	Weksle własne	Inne pożyczone środki
1	2	3	4	5
- powyżej 1 roku do 5 lat	0,00	18 026 540,00	0,00	0,00
- powyżej 5 lat do 10 lat	0,00	5 243 959,80	0,00	0,00
- powyżej 10 lat do 20 lat	0,00	11 263 558,50	0,00	0,00

DEPOZYTY BANKÓW I INNYCH PODMIOTÓW FINANSOWYCH

Na dzień 31.12.2018r. Bank nie posiadał depozytów banków i innych podmiotów finansowych.

DEPOZYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO I BUDŻETOWEGO według terminów wymagalności

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.	
	zł	%	zł	%
1	2	3	4	5
Depozyty bieżące	159 430 168,90	29,30%	134 651 723,16	25,77%
Depozyty terminowe	382 501 323,93	70,29%	385 331 502,64	73,75%
- do 1 miesiąca	100 823 970,93	26,36%	92 834 682,43	24,09%
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	172 805 071,00	45,18%	174 129 217,86	45,19%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	105 472 301,00	27,57%	115 165 327,51	29,89%
- powyżej 1 roku do 5 lat	2 399 981,00	0,63%	2 140 418,40	0,56%
- powyżej 5 lat do 10 lat	1 000 000,00	0,26%	1 000 000,00	0,26%
- powyżej 10 lat do 20 lat	0,00	0,00%	61 856,43	0,02%
Odsetki	2 250 992,09	0,41%	2 507 591,92	0,48%
Razem zobowiązania wobec sektora niefinansowego i budżetowego	544 182 484,92	100,00%	522 490 817,72	100,00%

6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach Banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie: - nie dotyczy.

7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. – nie dotyczy

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych:

STAN DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ UDZIAŁÓW I AKCJI wg WARTOŚCI BILANSOWEJ (w zł)

Treść	Wartość w okresie sprawozdawczym	Wartość w poprzednim okresie sprawozdawczym
1	2	3
Instrument kapitałowe i udziały	3 727 035,00	3 727 035,00
Akcje SGB Bank SA	3 500 000,00	3 500 000,00
Akcje BPS	227 025,00	227 025,00
Udziały TUW TUZ	10,00	10,00
Dłużne papiery wartościowe	117 987 711,98	74 987 485,71
Bony pieniężne NBP	114 985 608,57	74 987 485,71
Obligacje Skrbu Państwa	3 002 103,41	0,00
Razem	121 714 746,98	78 714 520,71

9. Informacje o zawartych przez Bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego:

Bank nie posiada umów, których skutkiem byłoby powstanie instrumentu finansowego.

10. Posiadane udziały i akcje w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone - nie występują.

11. Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznaczył do sprzedaży:

- Bank nie posiada udziałów i akcji przeznaczonych do sprzedaży.

12. Ujawnienie informacji o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania składników aktywów finansowych: - nie wystąpiły.

13. W przypadku przekwalifikowania składników aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży albo kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, informacje: - nie dotyczy.

14. W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają informacje: - nie dotyczy.

15. Informacje o zastawie na mieniu Banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które Bank zastawił jako zabezpieczenie zobowiązań lub zobowiązań pozabilansowych: - nie wystąpiły.

16. Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi: - nie wystąpiły.
17. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego w Banku: - nie dotyczy.
18. Informacje o należnościach od Banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich w podziale na: - nie dotyczy.
19. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych w podziale na: - nie dotyczy.
20. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o zobowiązaniach od Krajowego depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych, w tym: - nie dotyczy.
21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe: - nie dotyczy.
22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe - nie dotyczy.
23. Informacje o zobowiązaniach od Banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych - nie dotyczy
24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydzielonych dla oddziałów zagranicznych - nie dotyczy.
25. Dane dotyczące zmian wartości niematerialnych i prawnych.

1) Zakres zmian wartości niematerialnych i prawnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.	Zmniejszenia	Zwiększenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	5	4	3
I.	Wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych	1 706 495,45	0,00	217 386,47	1 489 108,98
	1. Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	1 648 456,71	0,00	159 347,73	1 489 108,98
	- licencje	1 648 456,71	0,00	159 347,73	1 489 108,98
	2. pozostałe	58 038,74	0,00	58 038,74	0,00
II.	Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych	1 484 202,43	0,00	41 234,06	1 442 968,37
	1. Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	1 484 202,43	0,00	41 234,06	1 442 968,37
	- licencje	1 484 202,43	0,00	41 234,06	1 442 968,37

2) Bank nie posiada obcych wartości niematerialnych i prawnych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych.

1) Zakres zmian wartości użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych:

Wyszczególnienie	Grunty własne Prawo wieczystego użytkowania gruntów (grupa 0)	Spółdzielcze prawo do lokalu (grupa 1)	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupa 1 i 2)	Urządzenia techniczne i maszyny (grupa 3 do 6)	Środki transportu (grupa 7)	Inne środki trwałe (grupa 8)	Razem	Środki trwałe w budowie	Ogółem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Wartość rzeczowych aktywów trwałych brutto									
Stan na 31.12.2017r.	70 501,00	0,00	28 411 467,31	4 588 736,48	1 685 568,35	5 313 835,10	40 070 108,24	76 851,49	40 146 959,73
Aktualizacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zwiększenie	0,00	0,00	328 679,20	278 062,93	580 684,00	272 043,50	1 459 469,63	372 308,01	1 831 777,64
Zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	542 821,70	736 888,00	67 767,00	1 347 476,70	368 227,36	1 715 704,06
Stan na 31.12.2018r.	70 501,00	0,00	28 740 146,51	4 323 977,71	1 529 364,35	5 518 111,60	40 182 101,17	80 932,14	40 263 033,31
Umorzenia									
Stan na 31.12.2017r.	0,00	0,00	6 287 535,93	4 217 184,19	1 603 317,54	4 637 716,25	16 745 753,91	0,00	16 745 753,91
Aktualizacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Umorzenia bieżące	0,00	0,00	723 684,50	144 225,40	83 085,90	297 960,60	1 248 956,40	0,00	1 248 956,40
Zmniejszenia	0,00	0,00	0,00	542 821,70	736 888,00	29 781,60	1 309 491,30	0,00	1 309 491,30
Stan na 31.12.2018r.	0,00	0,00	7 011 220,43	3 818 587,89	949 515,44	4 905 895,25	16 685 219,01	0,00	16 685 219,01
Wartość księgowa netto	70 501,00	0,00	21 728 926,08	505 389,82	579 848,91	612 216,35	23 496 882,16	80 932,14	23 577 814,30

Odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych został uwzględniony w wartości początkowej.

2) Bank nie posiadał środków trwałych używanych na podstawie umowy (leasingu, dzierżawy), o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na:

Lp.	Treść	Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4
1.	Nieruchomości	0,00	571 932,00
2.	Pozostałe składniki majątku	0,00	621 765,00
RAZEM:		0,00	1 193 697,00

28. Informacja o stanie aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia:

Lp.	Podział na poszczególne składniki majątku	Wartość na 31.12.2018r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5	6
1.	Nieruchomość	0,00	0,00	571 932,00	571 932,00
2.	Pozostałe	0,00	0,00	621 765,00	621 765,00
Razem		0,00	0,00	1 193 697,00	1 193 697,00

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, przychodów przyszłych okresów oraz przychodów zastrzeżonych:

1) Wykaz czynnych rozliczeń międzyokresowych:

Lp.	Tytuły	Stan na 31.12.2018r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	6	4	5	6
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 756 300,00	1 449 589,00	1 258 838,00	12 565 549,00
2	Koszty zapłacone z góry	324 644,17	536 175,68	474 904,15	263 372,64
3	Przychody do otrzymania	231 157,31	967 832,77	784 803,63	48 128,17
Razem międzyokresowe rozliczenia czynne		13 312 101,48	2 953 597,45	2 518 545,78	12 877 049,81

Na pozycję – Koszty zapłacone z góry – w wysokości 324 644,17 zł składają się:

- Najem, dzierżawa, użytkowanie wieczyste – 750,00
- Prenumerata – 8 311,52
- Dofinansowanie dokształcania – 5 925,00
- Usługi informatyczne – 104 637,07
- Oferowanie obligacji – 29 358,50
- Reklama – 157 692,08
- Ubezpieczenia – 15 530,00
- Odsetki od depozytów – 2 440,00

2) Wykaz biernych rozliczeń międzyokresowych:

Lp.	Tytuły	Wartość na 31.12.2018r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Wartość na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5	6
1.	Wynikające z obowiązku wykonywania związanych z bieżącą działalnością przyszłych świadczeń na rzecz pracowników w tym:	477 863,42	477 863,42	792 791,59	792 791,59
	Koszty do zapłacenia	477 863,42	477 863,42	792 791,59	792 791,59
Razem międzyokresowe rozliczenia bierne		477 863,42	477 863,42	792 791,59	792 791,59

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego na 31.12.2018r. (wg wartości nominalnej)

Lp.	Treść	Ilość zadeklarowanych udziałów	Wartość nominalna udziału	Struktura %	Razem fundusz udziałowy tworzący kapitał (wartość nominalna)
1	2	3	4	5	6
1.	Osoby prawne				
	udziały wypowiedziane	1 590,00	500,00	1,44%	795 000,00
	udziały niewypowiedziane	33,00	500,00	0,03%	16 500,00
2.	Osoby fizyczne				
	udziały wypowiedziane	75 629,00	500,00	68,57%	37 814 500,00
	udziały niewypowiedziane	33 047,00	500,00	29,96%	16 523 500,00
Razem		110 299,00	X	100,00%	55 149 500,00

Bank nie ma członków posiadających ponad 5% udziałów.

Zmiany funduszu udziałowego (nominalnie):

Lp.	Treść	Stan na 31.12.2018r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5	6
1.	Fundusz udziałowy				
	udziały wypowiedziane	38 609 500,00	175 000,00	623 000,00	39 057 500,00
	udziały niewypowiedziane	16 540 000,00	631 500,00	175 000,00	16 083 500,00
	Razem	55 149 500,00	806 500,00	798 000,00	55 141 000,00
2.	Zadeklarowane, a nie wpłacone udziały	10 000,00	10 000,00	1 500,00	1 500,00

W pozycji fundusz udziałowy Bank wykazuje m.in. udziały obowiązkowe i nieobowiązkowe, w wysokości 35 312 000,00 zł, których termin wypowiedzenia, zgodnie ze statutem Banku obowiązującym w tym okresie, minął przed dniem 31 grudnia 2015 roku i których wartość została zmniejszona o straty wykazane w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok w wysokości 18 229 742,31 zł. Wypowiedziane udziały członkowskie, zgodnie z ustawą z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze oraz statutem Banku przestały istnieć przed dniem 31 grudnia 2015 roku. Art. 77 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. (CRR) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej rozporządzenie CRR) wymaga zezwolenia właściwego organu, którym dla Banku jest Komisja Nadzoru Finansowego, aby przeprowadzić obniżenie, wykup lub odkup instrumentów w kapitale podstawowym Tier I emitowanych przez Bank w sposób dozwolony mającym zastosowanie prawem krajowym. Kierując się powyższą regulacją, w związku z brakiem zgody Komisji Nadzoru Finansowego na obniżenie funduszy własnych, w tym kapitału udziałowego, udziały te są nadal prezentowane jako kapitał udziałowy pomimo upływu terminu ich wypowiedzenia przed dniem 31 grudnia 2015 roku.

Zebranie Przedstawicieli Banku podjęło w dniu 28.06.2017 r. uchwałę, w której postanowiło pokryć z funduszu udziałowego straty Banku za lata 2014-2015 w kwocie 28 459 705,44 zł wykazane w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok. Ze względu na brak zgody KNF na obniżenie funduszy własnych wymaganej przepisami rozporządzenia CRR, strata ta została alokowana też do udziałów, które przestały istnieć przed dniem 31 grudnia 2015 roku.

Zdarzenia te zostały ujęte w oparciu o posiadane przez Zarząd Banku opinie prawne.

Bank dokonał wzmocnienia funduszy własnych.

Zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku Zebranie Przedstawicieli Uchwałą nr 16/2018 z 27.06.2018r. dokonało podziału nadwyżki bilansowej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017r. w kwocie 12 176 378,09 zł, składającą się z nadwyżki bilansowej wypracowanej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017r. w kwocie 9 124 933,24 zł oraz nadwyżki bilansowej wypracowanej w latach ubiegłych w kwocie 3 051 444,85 zł w następujący sposób:

- 137 200 zł na zwiększenie funduszu zasobowego
- 12 039 178,09 na odbudowę funduszu udziałowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie."

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału - nie dotyczy

32. Akcje własne będące w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych - nie dotyczy.

33. Zobowiązania z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej - nie wystąpiły.

34. Informacje w zakresie pożyczek podporządkowanych:

- na dzień 31.12.2018r. Bank nie posiadał pożyczek podporządkowanych.

35. Stan i zmiany rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności kredytowe:

Kategorie należności	Stan na 31.12.2018r.	Zwiększenia rezerw	Zmniejszenia rezerw	Stan na 31.12.2017r.	Wymagany poziom rezerw na koniec roku
1	2	3	5	6	7
Należności normalne	110 247,24	82 412,15	75 275,82	103 110,91	110 247,24
- sektor niefinansowy	110 247,24	82 412,15	75 275,82	103 110,91	110 247,24
Należności pod obserwacją	536 466,47	845 157,53	782 644,48	473 953,42	536 466,47
- sektor niefinansowy	536 466,47	845 157,53	782 644,48	473 953,42	536 466,47
Należności poniżej standardu	1 863 395,19	5 058 797,42	5 324 643,82	2 129 241,59	1 863 395,19
- sektor niefinansowy	1 863 395,19	5 058 797,42	5 324 643,82	2 129 241,59	1 863 395,19
Należności wątpliwe	4 476 664,11	12 961 185,25	13 961 689,98	5 477 168,84	4 476 664,11
- sektor niefinansowy	4 476 664,11	12 961 185,25	12 032 164,98	3 547 643,84	4 476 664,11
- sektor budżetowy	0,00	0,00	1 929 525,00	1 929 525,00	0,00
Należności stracone	76 107 993,25	59 779 045,04	58 011 087,24	74 340 035,45	76 107 993,25
- sektor niefinansowy	76 107 993,25	59 779 045,04	58 011 087,24	74 340 035,45	76 107 993,25

Wartości zwiększeń i zmniejszeń rezerw celowych i odpisów aktualizujących zawarte w powyższej tabeli różnią się od wartości odpowiednio odpisów na rezerwy i rozwiązania rezerw wykazanych w rachunku zysków i strat. Wynika to z faktu, iż w danych w powyższej tabeli wykazywane są zwiększenia i zmniejszenia brutto, tj. w momencie zmiany kategorii ekspozycji kredytowej ujmowane jest zarówno rozwiązanie pełnej kwoty rezerwy utworzonej zgodnie z klasyfikacją kredytu przed zmianą kategorii, jak i zawiązanie (zwiększenie) pełnej kwoty rezerwy utworzonej zgodnie z klasyfikacją kredytu po zmianie kategorii. W rachunku zysków i strat ujmowana jest z kolei tylko różnica pomiędzy kwotą rezerwy przed zmianą klasyfikacji kredytu i kwotą rezerwy po zmianie klasyfikacji kredytu. Ponadto w powyższej tabeli w kolumnie w kwocie zmniejszenia rezerw ujmowane są również rozwiązania rezerw wynikające ze spisania kredytów do ewidencji pozabilansowej. W związku z tym, że spisanie to dokonywane jest poprzez zmniejszenie wartości rezerw oraz zmniejszenie wartości spisanej ekspozycji kredytowej, na którą została utworzona ta rezerwa, to zmniejszenie tych rezerw nie jest ujmowane w pozycji "Rozwiązanie rezerw" w rachunku zysków i strat.

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązań:

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5
Zobowiązania pozabilansowe	766,50	0,00	1 799 266,91	1 800 033,41
Na ryzyko ogólne	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe, w tym:	300 288,72	787 817,81	1 396 164,36	908 635,27
odprawy emerytalne	24 000,00	0,00	0,00	24 000,00
sprawy sporne	0,00	0,00	0,00	0,00
ekwiwalent na niewykorzystane urlopy	133 911,96	19 003,53	3 673,16	118 581,59
pozwy dot.spraw pracowniczych	105 000,00	25 000,00	135 000,00	215 000,00
rezerwy na świadczenia pracownicze	37 376,76	743 814,28	1 257 491,20	551 053,68
Razem	301 055,22	787 817,81	3 195 431,27	2 708 668,68

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących wartość aktywów (z wyłączeniem rezerw celowych i odpisów aktualizujących odsetki) według rodzajów aktywów, ze wskazaniem:

Rodzaj aktywów	Stan na 31.12.2018r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5
Środki trwałe	265 918,12	0,00	0,00	265 918,12

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych, w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń obejmujących:

1) Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym:

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3
Gwarancje i poręczenia w tym :	4 227 979,31	10 814 240,35
- wekslowe	0,00	0,00
- inne zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	4 227 979,31	10 814 240,35
Ogółem	4 227 979,31	10 814 240,35

- 2) Zestawienie gwarancji i poręczeń emisji udzielonych emitentom z uwzględnieniem:
Bank nie udzielił emitentom gwarancji i poręczeń emisji papierów wartościowych.
- 3) Dane o zawartych kontraktach opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych Banku.
Bank nie posiada zawartych kontraktów.
- 4) Informacja o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych: *- nie dotyczy.*

5) Szczegółowe dane o aktywach Banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także wartości zobowiązań Banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami: - brak

6) Informacje o nieujętych w bilansie transakcjach ze zobowiązaniem do odkupu:
Nie wystąpiły transakcje ze zobowiązaniem odkupu nie ujęte w bilansie.

7) Udzielone zobowiązania finansowe, w tym udzielone zobowiązania nieodwołalne:
Na dzień 31.12.2018r. Bank posiada zobowiązania pozabilansowe finansowe udzielone w wysokości 19 986 581,30 zł.

8) Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych będących podmiotem kontraktów na instrumenty pochodne z uwzględnieniem:
Bank nie posiada instrumentów bazowych będących podmiotem kontraktów na instrumenty pochodne.

39. Informacje o stosowanych przez Bank zasadach rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podziału na zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczenie inwestycji w podmiocie zagranicznym
Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

40. Znaczące warunki umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość, termin i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych: – *nie dotyczy.*

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat:

1) Informacje o przychodach w tym z tytułu prowizji i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej: - *Bank nie prowadzi działalności maklerskiej.*

2) Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz odpisach z tytułu aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego z uwzględnieniem podziału na grupy rodzajowe środków trwałych i rodzaje aktywów finansowych.

Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych

	Wyszczególnienie	Wartość w okresie sprawozdawczym	Wartość w poprzednim okresie
1	2	3	4
1.	Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	41 234,06	82 432,16
	- licencje	41 234,06	82 432,16

Amortyzacja środków trwałych

Lp.	Grupa środków trwałych	Wartość w okresie sprawozdawczym	Wartość w poprzednim okresie
1	2	3	4
1	Grunty własne, Prawo wieczystego użytkowania gruntów (grupa 0)	0,00	0,00
2	Spółdzielcze prawo do lokalu (grupa 1)	0,00	0,00
3	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupa 1 i 2)	723 684,48	718 430,37
4	Urządzenia techniczne i maszyny (grupa 3 do 6)	144 225,39	241 029,75
5	Środki transportu (grupa 7)	83 085,93	173 309,45
6	Inne środki trwałe (grupa 8)	297 960,62	469 127,61
Razem		1 248 956,42	1 601 897,18

Odписы z tytułu aktualizacji wartości aktywów trwałych z uwzględnieniem podziału na grupy rodzajowe środków trwałych (utworzone w poszczególnych okresach):

Lp.	Rodzaj środka trwałego	Grupa	Wartość w okresie sprawozdawczym		Wartość w poprzednim okresie	
			Wartość księgowa (brutto)	Odpis aktualizujący	Wartość księgowa (brutto)	Odpis aktualizujący
1	2	3	4	5	6	7
1.	Budynki i lokale	1	0,00	0,00	1 497 460,89	265 918,12
Razem wartość		x	0,00	0,00	1 497 460,89	265 918,12

3) Dane o skutkach wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej.

Z tytułu wyceny na dzień bilansowy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na kapitał z aktualizacji odniesiono kwotę 6 753,41 zł.

4) Informacje o przychodach i kosztach z tytułu wyłączonych z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży: - nie wystąpiły.

5) Przychody i koszty z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej na dzień sprzedaży, wynosiły: - nie wystąpiły.

6) Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych: - nie wystąpiły.

7) Dokonane odpisy aktualizujące lub rezerwy celowe należności nieściągalnych: - nie wystąpiły.

8) Informacje o przychodach z tytułu dywidend: - nie wystąpiły

9) Nakłady poniesione w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie i wartości niematerialnych i prawnych oraz o planowanych nakładach w okresie najbliższych 12 miesięcy (w zł):

Nakłady na:	Poniesione w bieżącym roku obrotowym	Planowane w okresie 12 najbliższych miesięcy
1	2	3
Wartości niematerialne i prawne	159 347,73	275 000,00
Środki trwale nabyte	1 459 469,60	1 126 550,00
Środki trwale w budowie	62 119,39	0,00
Razem	1 680 936,72	1 401 550,00

10) Propozycja podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy (pokrycie z funduszu zasobowego):

Lp.	Treść	Kwota
1	2	3
1.	Fundusz zasobowy	5 000,00
2.	Fundusz udziałowy	3 278 932,10
Razem		3 283 932,10

11) Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, z wyjaśnieniem przyczyn zaniechania: - nie dotyczy

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy, obejmujące w szczególności:

a) naliczenie aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Lp.	Treść	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
1	2	3	4
1.	Wysokość rezerwy, aktywów utworzonych w poprzednich latach	577 100,00	12 565 549,00
	w tym odniesionych na kapitał z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
2.	Dokonane w ciągu roku obrotowego rozliczenia rezerwy na odroczony pdop i aktywów z tytułu odroczonego podatku, utworzonych w poprzednich latach obrotowych	0,00	0,00
	w tym dokonanych rozliczeń z kapitałem z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
3.	Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego p.d.o.p. w roku obrotowym	x	190 751,00
	w tym w części odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	x	0,00
4.	Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego p.d.o.p w roku obrotowym	701 343,15	x
	w tym w części odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	1 283,15	x
5.	Stan aktywów z tytułu odroczonego p. d. o. p. na koniec roku obrotowego	0,00	12 756 300,00
	w tym stan aktywów rozliczonych z kapitału z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
6.	Stan rezerwy z tytułu odroczonego p. d. na koniec roku obrotowego	1 278 443,15	0,00
	w tym stan rezerwy dotyczącej operacji rozliczanych z kapitałem z aktualizacji wyceny	1 283,15	0,00
7.	Wartość obciążającego wynik finansowy p. d. o. p. za dany rok obrotowy w tym:		-509 309,00
	a) część bieżąca		0,00
	b) część odroczone	-700 060,00	190 751,00

43. Zagregowane dane, dotyczące:

1) Korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji i poręczenia pracownikom, członkom zarządu i organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty:

a. Pożyczki i kredyty:

Wyszczególnienie	Kwota pożyczki	Stan na koniec roku				
		Oprocentowanie od - do	Kwota do spłaty	Termin spłaty (określić)		
				do 1 roku	1-5 lat	powyżej 5 lat
1	2	3	4	5	6	7
Pracownicy	1 562 861,00	0,00% - 10,00%	1 064 249,58	5 440,07	175 569,90	883 239,61
Członkowie Zarządu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Członkowie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej	8 000 000,00	0,00% - 10,00%	3 137 000,00	0,00	816 000,00	2 321 000,00

b. Gwarancje i poręczenia:

Bank nie udzielił gwarancji i poręczeń pracownikom, członkom zarządu i organów nadzorczych.

2) Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłacone lub należne członkom zarządu i organów nadzorczych Banku:

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia za 2018 rok	
	Obciążające koszty w zł	Wypłacone z zysku w zł
1	2	3
Członkowie Zarządu	979 161,29	0,00
Członkowie Rady Nadzorczej	136 633,68	0,00
Członkowie Komisji RN	0,00	0,00

3) Przeciętne zatrudnienie w roku 2018 wynosiło 136,41 etatów.

4) Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

W 2018 roku utworzono rezerwy w wysokości 15 330,37 zł na niewykorzystane urlopy oraz w wysokości 37 376,76 zł jako inne koszty do zapłacenia z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych (premie).

44. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi z bankiem kapitałowo lub organizacyjnie, z uwzględnieniem zasad polityki kredytowej banku względem podmiotów powiązanych oraz procentowego udziału przypadającego na transakcje z tymi podmiotami.

Wyszczególnienie	ZARZĄD I KADRA KIEROWNICZA				RADA NADZORCZA			
	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.	
	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Należności i zobowiązania pozabilansowe nominalnie	90 270,00		404 548,18		3 153 790,00		5 793 420,90	
Zobowiązania	1 136 093,17		987 874,46		0,00		639 875,36	
Główne pozycje przychodów:	5 064,14	100,00%	23 101,21	100,00%	159 581,77	100,00%	375 208,10	100,00%
przychody prowizyjne	1 354,05	26,74%	6 441,54	27,88%	1 892,27	1,19%	2 968,48	0,79%
przychody z odsetek, dochody rezerwy	3 710,09	73,26%	16 659,67	72,12%	157 689,50	98,81%	372 239,62	99,21%
Koszty, w tym:	2 437,29	100,00%	11 293,54	100,00%	110 382,65	100,00%	207 874,48	100,00%
odsetki i prowizje, koszty rezerw na kredyty i pożyczki	2 437,29	100,00%	11 293,54	100,00%	110 382,65	100,00%	207 874,48	100,00%
Udzielone zobowiązania finansowe w tym nieodwołalne		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

W roku 2017 w pozycjach kosztów i przychodów znajdowały się koszty i przychody z tytułu rezerw.

Wykaz istotnych transakcji zawartych z bankiem SGB-Bank S.A.:

a) należności:

- rachunek bieżący – 584 601,40;
- depozyty terminowe (z odsetkami) – 90 067 885,27;
- przychody z tytułu odsetek – 1 433 532,77.

45. Informacja o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez jednostki na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi.

Bank nie zawarł istotnych transakcji ze stronami powiązanymi, które miałyby wpływ na sytuację majątkową i wynik finansowy jednostki.

46. Cele i zasady zarządzania ryzykiem z wyszczególnieniem podziału na kategorie:
- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji;
  - 2) ryzyko operacyjne;
  - 3) ryzyko walutowe;
  - 4) ryzyko płynności i finansowania;
  - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
  - 6) ryzyko kapitałowe;
  - 7) ryzyko bancassurance,
  - 8) ryzyko utraty reputacji,
  - 9) ryzyko strategiczne,
  - 10) ryzyko braku zgodności;
  - 11) ryzyko modeli.

Nadrzędnym dokumentem procesu zarządzania ryzykiem w Banku jest Strategia Zarządzania Ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (zwana dalej Strategią Ryzyka). Strategia Ryzyka podlega co najmniej raz w roku przeglądowi zarządczemu, od 01.01.2018r. obowiązywała Strategia Ryzyka, zweryfikowana w listopadzie 2017r.

Strategia Ryzyka wynikała z realizacji przez Bank, Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego na lata 2017 – 2022. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie realizując Strategię Ryzyka ma na względzie spółdzielczą tradycję i wartości społeczne, zasady, w tym te, które stanowią istotę i fundament spółdzielczości:

- 1) dobrowolnego i otwartego członkostwa,
- 2) demokratycznej kontroli członkowskiej,
- 3) ekonomicznego uczestnictwa członków,
- 4) autonomii i niezależności,
- 5) kształcenia, szkolenia, informacji,
- 6) współdziałania.

Kluczowym elementem Planu Naprawy jest wdrożenie skutecznego zarządzania ryzykiem w Banku, adekwatnego do jego skali i profilu działania, przywracając mu pełną wiarygodność rynkową, stabilność kapitałową oraz stwarzając podstawę do dalszego rozwoju.

Strategicznym celem Banku jest pełna zdolność Banku do efektywnego identyfikowania, pomiaru i kontroli ryzyka w ramach działalności bankowej oraz określenia takiego poziomu ryzyka, który jest dla Banku bezpieczny i adekwatny z punktu widzenia realizacji Planu Naprawy.

Bank zarządza ryzykiem w sposób zapobiegający powstaniu w Banku zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności, a tym samym wystąpienia groźby upadłości.

Założenia strategii biznesowej Banku, w oparciu o którą powstała Strategia Ryzyka:

1. Głównym celem Banku na obecnym etapie jest w dalszym ciągu ograniczenie portfela kredytów zagrożonych oraz kontynuowanie zmian polityki w zakresie sprzedaży, zarządzania ryzykiem, sprawozdawczości i komunikacji, organizacji Banku oraz narzędzi informatycznych pozwalających na stabilne funkcjonowanie i przygotowanie podstawy pod rozwój Banku po zakończeniu procesu naprawy.
2. Bank działa na rynku lokalnym, mocno osadzonym w swoim regionie geograficznym.

3. Docelowo Bank będzie obsługiwał klientów indywidualnych, rolników indywidualnych, przedsiębiorców (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), średnie i duże gospodarstwa rolne oraz małe i średnie przedsiębiorstwa zlokalizowane wyłącznie w powiatach województwa mazowieckiego, w których Bank, posiada Oddziały oraz w powiatach ościennych. Jednym z celów strategicznych jest stopniowe wychodzenie Banku z ekspozycji kredytowych udzielonych klientom indywidualnym lub podmiotom gospodarczym zlokalizowanym poza docelowym zasięgiem geograficznym działalności Banku.

4. Nowa aktywność kredytowa przewiduje ograniczenia całkowitej ekspozycji kredytowej na klienta kredytowego lub na grupie powiązanej. Wszystkie potrzeby klientów Banku przekraczające maksymalny limit łącznej ekspozycji kredytowej przyjęty polityką kredytową są realizowane we współpracy z innymi bankami spółdzielczymi, w tym z SGB-Bankiem, w ramach konsorcjum.

5. Bank będzie rozwijał ofertę produktową w obszarze depozytowym.

6. W obszarze kredytowym, Bank będzie oferował produkty kredytowe w PLN:

1) Dla klientów indywidualnych: karty kredytowe, limity w ROR, ratalne kredyty konsumpcyjne, pożyczki gotówkowe na cele konsumpcyjne, pożyczki hipoteczne oraz kredyty mieszkaniowe

w kwotach i okresach finansowania ustalonych w polityce kredytowej Banku,

2) Dla podmiotów gospodarczych: kredyty obrotowe, kredyty inwestycyjne, w tym na finansowanie nieruchomości komercyjnych w kwotach i w okresach finansowania ustalonych w Polityce Kredytowej Banku, w tym kredyty zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych lub komercyjnych oraz gwarancje bankowe.

7. Bank może kontynuować współpracę z agencjami rządowymi w zakresie obsługi kredytów preferencyjnych.

8. W okresie realizowania Planu Naprawy nie przewiduje się nowych ekspozycji kredytowych o okresie finansowania dłuższym niż 15 lat, w 2019 roku wprowadzono do oferty kredyt mieszkaniowy, w przypadku którego okres finansowania nie może być dłuższy niż 25 lat, z wyłączeniem kredytów udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego, dla których okres kredytowania jest zgodny z okresem finansowania przewidzianym w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ).

9. Bank posiada strukturę organizacyjną pozwalającą na rozdzielenie na wszystkich poziomach funkcji zarządzania sprzedażą od funkcji zarządzania ryzykiem.

W ramach funkcji zarządzania ryzykiem Bank oddziela funkcje identyfikacji ryzyka od funkcji pomiaru i od funkcji kontroli ryzyka.

Bank posiada system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej zorganizowany na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

1) Na pierwszy poziom zarządzania oraz pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie działalnością, w tym operacyjne zarządzanie ryzykiem Banku, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank, pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

2) Na drugi poziom zarządzania oraz drugą linię obrony składa się: zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych,

niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem, na pierwszym poziomie, a także działalność komórki do spraw zgodności, oraz niezależnej komórki kontroli wewnętrznej. Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:

- a) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych (np. limitów, wskaźników),
- b) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
- c) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
- d) matrycę funkcji kontroli,
- e) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
- f) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.

3) Na trzeci poziom oraz trzecią linię obrony przed ryzykiem składa się działalność audytu wewnętrznego. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio na w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowe zasady identyfikacji i pomiaru lub szacowania ryzyka to:

1. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru/szacowania ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości, charakteru oraz zmienności poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody/modele, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Metody/modele stosowane do pomiaru ryzyka są opisane w Zasadach dotyczących danej metody lub danego modelu.
5. Przegląd i aktualizacja metod/modeli lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są co najmniej raz w roku i mogą być przeprowadzane wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
6. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.
7. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.
8. Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka, tj.:
  - 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko;
  - 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank;
  - 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy,
  - 4) do czynników ryzyka, które są obowiązkowo poddawane testom warunków skrajnych Bank zalicza w szczególności: wycofywanie depozytów, wzrost kredytów zagrożonych, w tym wynikający z pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej największych klientów Banku, zmianę rynkowych stóp procentowych.
9. Szczegółowe założenia i scenariusze przyjęte w testach warunków skrajnych są zawarte

w Zasadach Przeprowadzania Testów Warunków Skrajnych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą. Ich przegląd i aktualizacja są dokonywane nie rzadziej niż raz w roku.

10. Zarząd Banku, po wprowadzonej zmianie lub wprowadzeniu nowego testu warunków skrajnych, informuje Radę Nadzorczą, nie później niż na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej, o zakresie testów warunków skrajnych, dokonanych zmianach i przyjętych w testach założeniach.

11. Analizy i wnioski są opracowywane w wersji elektronicznej oraz pisemnej i są prezentowane Zarządowi Banku na bieżąco oraz Radzie Nadzorczej co najmniej raz w roku. Wyniki testów warunków skrajnych stanowią obowiązkowy element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

12. Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych w systemie zarządzania Bankiem, a w szczególności w systemie zarządzania ryzykiem w takich obszarach jak:

- 1) weryfikacja polityki zarządzania poszczególnymi obszarami ryzyka;
- 2) ocena adekwatności przyjętych w Banku limitów;
- 3) ocena skuteczności działań określonych w Banku, m.in. w ramach planów awaryjnych i Planu Naprawy.

13. W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że w sytuacji zrealizowania się warunków skrajnych, zostaną przekroczone wartości krytyczne, Zarząd Banku podejmuje działania ograniczające ryzyko materializacji takiego scenariusza.

Monitorowanie i kontrola ryzyka obejmuje poniższe zasady:

1. Bank wprowadza limity wewnętrzne, odpowiednie do skali i złożoności działalności, ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku zaprezentowane w rozdziałach poświęconych poszczególnym rodzajom ryzyka uznanym za istotne lub w innych dokumentach.

2. Strategie lub polityki dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyk określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i zasady raportowania.

3. Poziomy limitów wewnętrznych są dostosowane do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie elektronicznej i przedstawiane do zatwierdzenia w formie pisemnej lub drogą poczty elektronicznej.

5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu (w przypadku posiadania danych na ten temat);
- 2) Apetyt Na Ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem;
- 5) wyniki testów warunków skrajnych.

6. Co do zasady, każdy limit powinien zawierać wskazanie wartości ostrzegawczej, której przekroczenie jest sygnałem dla Zarządu o konieczności podjęcia natychmiastowego działania celem uniknięcia przekroczenia limitu.
7. Przekroczenia limitów wymagają poinformowania o nich członków Rady Nadzorczej tak szybko jak to jest możliwe, ale nie później niż na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej. Informacja przekazana Radzie Nadzorczej powinna zawierać plan powrotu do wartości przewidzianych limitem i okres jego realizacji. Z zachowaniem limitów określonych w Rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
8. Strategie, polityki, zasady dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyk określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
9. Bank może określić limity, dla których przekroczenie jest niedopuszczalne.
10. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Rada Nadzorcza zatwierdzając Strategię Ryzyka lub Zarząd Banku zatwierdzając polityki, zasady i instrukcje dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
11. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
12. Bank opracowuje szczegółowe procedury lub instrukcje dotyczące zasad monitorowania każdego z ryzyk uznanego za istotne.
13. Bank prowadzi kontrole ryzyka na poziomie regularnych kontroli funkcjonalnych oraz kontroli dokonywanych przez Zespół Kontroli Wewnętrznej lub przez audyt wewnętrzny.
14. Bank sprawozdaje wyniki monitoringu i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyk Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi danego rodzaju ryzyka, ale nie rzadziej niż raz w roku.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony System Informacji Zarządczej.
2. System Informacji Zarządczej dostarcza, między innymi, informacji na temat:
  - rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
  - profilu ryzyka;
  - stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
  - wyników testów warunków skrajnych;
  - skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku oraz podjęcie skutecznej decyzji w przypadku konieczności podjęcia działań.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju ryzyka oraz odbiorców informacji.

5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku System Kontroli Wewnętrznej (na poziomie samokontroli oraz kontroli weryfikujących, dokonywanych przez komórkę audytu wewnętrznego).
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura, która, zawiera między innymi, szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych.
7. W regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.
8. System Informacji Zarządczej obejmuje:
  - informacje bieżące generowane przez pracowników na potrzeby kierowników komórek organizacyjnych,
  - informacje okresowe generowane regularnie przez uprawnione jednostki Banku na potrzeby kierowników liniowych komórek organizacyjnych, naczelników lub dyrektorów, Członków Zarządu i Prezesa Zarządu oraz Zarządu i Rady Nadzorczej.
9. System Informacji Zarządczej działa w oparciu o dane zgromadzone w:
  - głównym systemie operacyjno-księgowym,
  - aplikacjach towarzyszących wykorzystywanych na potrzeby poszczególnych obszarów Banku,
  - rejestrach prowadzonych w aplikacjach MS Office z wykorzystaniem serwerów i dysków współdzielonych, odpowiednio zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

W ramach stosowanych procedur zarządzania ryzykiem Bank wprowadził w formie pisemnej, w szczególności:

- 1) w zakresie **ryzyka kredytowego i koncentracji**:
  - a) Strategię Zarządzania Ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,
  - b) Politykę kredytową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,
  - c) Zasady zarządzania ryzykiem inwestycji przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie,
  - d) Zasady oceny zdolności kredytowej Podmiotów Gospodarczych,
  - e) Zasady oceny zdolności kredytowej Klientów Indywidualnych,
  - f) Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku w PBS w Ciechanowie,
  - g) Instrukcję prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,
  - h) Instrukcję Zarządzania Zabezpieczeniami w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie
  - i) Instrukcję windykacji należności w PBS w Ciechanowie,
  - j) Procedurę zarządzania wierzytelnościami restrukturyzowanymi w PBS w Ciechanowie,
- 2) w zakresie **ryzyka walutowego**: Zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
- 3) w zakresie **ryzyka stopy procentowej**: Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 4) w zakresie **ryzyka operacyjnego**:
  - a) Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - b) Zasady powierzania wykonywania czynności podmiotom zewnętrznym oraz zawierania innych umów przez Bank,

- c) Plan utrzymania ciągłości działania,
  - d) Politykę kadrową,
  - e) Zasady przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
  - f) Kodeks współpracy obszaru biznesowego, technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
    - g) Regulamin klasyfikacji systemów informatycznych,
    - h) Zasady rozwoju systemów informatycznych,
    - i) Instrukcja ochrony danych osobowych,
    - j) Regulamin ochrony informacji,
    - k) Instrukcja zarządzania systemami informatycznymi,
    - l) Regulamin użytkownika,
    - m) Instrukcja ochrony osób i mienia,
    - n) Instrukcja postępowania pracowników w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
    - o) Zasady zarządzania danymi,
    - p) Zasady zarządzania incydentami bezpieczeństwa IT,
    - q) Regulamin zarządzania wyjątkami od Polityki Bezpieczeństwa Informacji,
    - r) Zasady zarządzania projektami w zakresie środowiska teleinformatycznego,
- 5) w zakresie **ryzyka płynności**: Zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania;
- 6) w zakresie **ryzyka braku zgodności**:
- a) Politykę zgodności;
  - b) Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym Procedurę anonimowego zgłaszania informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub naruszenia przepisów prawa wewnętrznego lub przyjętych przez Bank Standardów postępowania;
    - c) Zasady opracowywania i wprowadzania wewnętrznych aktów normatywnych,
    - d) Zasady zarządzania konfliktami interesów,
    - e) Zasady składania i rozpatrywania skarg i reklamacji,
- 7) W zakresie **ryzyka kapitałowego**:
- a) Strategię zarządzania i planowania kapitałowego,
  - b) Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko,
  - c) Zasady szacowania kapitału wewnętrznego.

Ponadto Bank wprowadził regulacje w obszarze innych ryzyk, w tym:

- a) Politykę ładu korporacyjnego,
- b) Zasady polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału,
- c) Zasady polityki informacyjnej w kontaktach z klientami, udziałowcami i inwestorami,
- d) Instrukcję system informacji zarządczej,
- e) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
- f) Instrukcję wdrażania nowych produktów;
- g) Zasady planowania,
- h) Politykę wynagrodzeń,
- i) Zasady powoływania Członków Zarządu.

j) Zasady Przeprowadzania Testów Warunków Skrajnych.

Zgodnie z zapisami powyższych procedur głównymi celami strategicznymi w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka są:

1. Ryzyko rynkowe, w tym:

a) ryzyko walutowe,

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem SGB-Bank-u S.A.;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku; prowadzenie transakcji wymiany walut z SGB-Bank S.A. polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 2) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 3) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z SGB-Bank S.A.;
- 4) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

b) ryzyko stopy procentowej,

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,

b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);

3) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem.

c) **ryzyko cenowe** – nie występuje w Banku.

2. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
2. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
3. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
4. Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).
6. Testy warunków skrajnych.
7. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Na proces **zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji** składa się:

1. w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem (identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu):
  - a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
  - b) jednolity sposób badania zdolności kredytowej w danej grupie klientów,
  - c) zróżnicowanie sposobu oceny zdolności kredytowej dla poszczególnych grup klientów,
  - d) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
  - e) stosowanie wzorów umów, zawierających niezbędne zapisy do skutecznego odzyskiwania należności
2. w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
  - a) badanie terminowości spłat kredytów i odsetek,
  - b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
  - c) klasyfikowanie kredytów do odpowiednich kategorii ryzyka,

- d) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
- e) kontrola przestrzegania limitów jednostkowych oraz na ekspozycje kredytowe;
- 3. ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń, w tym m.in. określenie przyjmowanych form zabezpieczeń dla poszczególnych produktów, jak też sposobów oceny, weryfikacji i aktualizacji ich wartości,
- 4. w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank (kontrola bieżąca i następcza):
  - a) stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,
  - b) ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity koncentracji,
  - c) stosuje odpowiedni podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych.
- 5. prawidłowe prowadzenie windykacji i nadzór nad kredytami zagrożonymi.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu **do łącznego zaangażowania** kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1. Opracowania polityki kredytowej;
- 2. Ustalenia pożądanej struktury portfela kredytowego;
- 3. Dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji);
- 4. Identyfikacji i pomiaru ryzyka poprzez:
  - a) analizę struktury portfela kredytowego podmiotową, rodzajową i jakościową;
  - b) ocenę poziomu kredytów zagrożonych w kredytach ogółem ocenę jakości portfela kredytowego;
  - c) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku;
  - d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych;
  - e) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji;
  - f) przeprowadzanie testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
- 5. Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka;
- 6. Monitorowania kapitału ekspozycji lub wartości nominalnej zobowiązania pozabilansowego wobec podmiotów o których mowa w art.79a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 7. Monitorowania wielkości tworzonych rezerw celowych na należności zagrożone;
- 8. Monitorowania i kontroli stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
- 9. Monitorowania skuteczności działań windykacyjnych i restrukturyzacyjnych;
- 10. Stosowania odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
  - a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych,
  - b) stosowanie limitów koncentracji,
  - c) badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych standardów postępowania.
- 11. Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
  - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych;
  - b) Prawidłowym przepływie informacji;

c) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.

12. Monitoringu ryzyka całego portfela kredytowego dokonywanego zgodnie z Instrukcją System Informacji Zarządczej z częstotliwością miesięczną lub kwartalną i raportowania Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

3. Ryzyko płynności,

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrz bankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- b) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- c) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- d) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- e) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- f) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- g) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- h) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania,
- 2) racjonalizacja kosztów,
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,

- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich,
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

5. Ryzyko utraty reputacji

Celem zarządzania ryzykiem reputacji Banku jest utrzymanie prawidłowych relacji z Udziałowcami traktowane jako forma minimalizacji ryzyka wystąpienia sporów sądowych oraz z Klientami Banku celem minimalizacji ryzyka wypłaty depozytów, mogące wpłynąć negatywnie na sytuację finansową Banku.

Zarządzanie ryzykiem reputacji odbywa się w ramach ryzyka operacyjnego i obejmuje w szczególności:

- 1) monitorowanie mediów, w tym społecznościowych oraz środowiska lokalnego pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- 2) rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz skutków postaci strat reputacyjnych,
- 3) analizowanie i ocena strat reputacyjnych oraz określenie poziomu ryzyka reputacji,
- 4) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

6. Ryzyko kapitałowe

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku określone na 2018 rok:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury, odbudowy funduszu udziałowego i funduszu zasobowego, zmniejszonych w wyniku pokrycia straty finansowej z lat 2014-2015 i 2016r. oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) dążenie do osiągnięcia współczynników kapitałowych zgodnie z Rozporządzeniem CRR, z uwzględnieniem wymogu połączonego bufora, które od 01.01.2019r. powinny wynosić:
  - a) łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 13,50%;
  - b) współczynnik kapitału Tier I na poziomie 11,50%;
  - c) współczynnik kapitału podstawowego Tier I na poziomie 10,00%;
- 4) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 97%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,25%;
- 5) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczanie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego, ograniczenie nie dotyczy już posiadanych udziałów;
- 6) przekazywanie na fundusze własne 100% nadwyżki bilansowej, w tym co najmniej 5% nadwyżki na zwiększenie funduszu zasobowego, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości

wniesionych udziałów obowiązkowych, pozostała część nadwyżki bilansowej przekazywana jest na odbudowanie całego kapitału udziałowego;

- 7) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy (akcyjny) SGB-Banku S.A. na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- 8) dążenie do posiadania zaangażowania w instrumenty kapitałowe SGB-Banku S.A. na poziomie 8% w odniesieniu do funduszy własnych;
- 9) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego), tak aby nie stanowiło ono jednocześnie:
  - a) więcej niż 10% funduszy własnych Banku,
  - b) więcej niż 10% funduszy własnych tych podmiotów,
- 10) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 4,0%.

7. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania/standardów rynkowych.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego, tj. normami zawartymi m.in. w kodeksach dobrych praktyk.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka;
- 2) analizę/ocenę ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz mechanizmów ograniczających ryzyko;
- 4) monitorowanie ryzyka;
- 5) raportowanie.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji i ryzyka operacyjnego;
- 5) budowanie korzystnego wizerunku Banku, jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania.

Bank podejmuje działania służące zapobieganiu lub minimalizowaniu ryzyka braku zgodności stosując środki o charakterze organizacyjnym, proceduralnym i kontrolnym, jak również zapobiega występowaniu lub działa na rzecz minimalizowania ryzyka braku zgodności, dążąc do zapewnienia zgodności w zakresie:

- 1) tworzenia wewnętrznych aktów prawnych;
- 2) tworzenia oferty produktowej;
- 3) działania komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Wdrożona w Banku polityka zgodności oraz zasady zarządzania ryzykiem Bank funkcjonują w oparciu o zapisy:

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
- 2) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV);
- 3) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r., Prawo bankowe;
- 4) Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych;
- 5) Statutu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
- 6) Strategii działania oraz Programu Postępowania Naprawczego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
- 7) Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie;
- 8) Regulaminu organizacyjnego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w Banku w szczególności następujące obszary:

- 1) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym (w tym procedury udzielania kredytów);
- 2) przepisy i regulacje związane z działalnością inwestycyjną;
- 3) polityka informacyjna dotycząca ujawnień, obowiązki informacyjne Banku;
- 4) ochrona danych osobowych;
- 5) ochrona konkurencji i konsumentów oraz zwalczanie nieuczciwej konkurencji,
- 6) reklama produktów i usług bankowych;
- 7) przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym;
- 8) tajemnica bankowa, informacje poufne, tajemnica zawodowa, tajemnica przedsiębiorstwa;
- 9) przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 10) relacje z klientami, transakcje klientów, w tym tworzenie listy kontrahentów, z którymi Bank nie zamierza lub nie powinien podejmować współpracy;
- 11) rozwijanie nowych modeli biznesowych lub tworzenie nowych produktów, w szczególności pod kątem ich zgodności z przepisami prawa;

- 12) etyka bankowa (dobre praktyki bankowe) zgodnie z Kodeksem Etyki Bankowej przyjętym przez Związek Banków Polskich oraz wewnętrznymi regulacjami w zakresie standardów postępowania;
  - 13) zagadnienia dotyczące konfliktów interesów, darowizn i podarunków, zachęt, transakcji własnych;
  - 14) przyjmowanie zgłoszeń naruszeń compliance, postępowania wyjaśniające;
  - 15) umowy outsourcingowe;
  - 16) prawo pracy, w tym problematyka związana mobbingiem i dyskryminacją.
- Obowiązek zapobiegania lub minimalizowania ryzyka braku zgodności spoczywa na wszystkich pracownikach Banku.

8. Ryzyko bancassurance

Celem strategicznym w zakresie ryzyka bancassurance jest utrzymanie niskiego poziomu ryzyka, poprzez:

- 1) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Klientów,
- 2) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Banku.

Realizacja celu dokonywana jest poprzez:

- 1) właściwy podział zadań i organizację procesów zarządzania ryzykiem bancassurance,
- 2) nadzór nad efektywnością procesów zarządzania ryzykiem bancassurance i poziomem ryzyka.

9. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Jest ono rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych:

- 1) błędnymi decyzjami,
- 2) decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny,
- 3) podjęciem niewłaściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku,
- 4) brakiem lub wadliwą realizacją przyjętego Programu Postępowania Naprawczego
- 5) zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym, jest utrzymanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych w/w czynnikami.

47. Dla wszystkich aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych

- 1) informacje na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności,

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika tylko z operacji bilansowych zaliczonych do portfela bankowego.

Za aktywa i pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych Bank uznaje te od których naliczone odsetki stanowią przychody lub koszty odsetkowe Banku, którymi głównie są:

- rachunki bieżące i pomocnicze złotowe i walutowe w SGB-Banku S.A. oraz w innych bankach,
- lokaty złotowe w SGB-Banku S.A. oraz w innych bankach,
- dłużne papiery wartościowe,
- kredyty złotowe i walutowe ze środków własnych udzielone podmiotom sektora finansowego, niefinansowego oraz instytucjom samorządowym,
- zobowiązania złotowe i walutowe wobec SGB-Banku S.A. (kredyty i lokaty),
- kredyty zaciągnięte przez Bank,
- depozyty,
- wyemitowane obligacje.

Terminy zmiany oprocentowania są zgodne z zapisami w stosownych umowach, w tym w szczególności:

- dla pozycji o stałych stopach procentowych terminem zmiany oprocentowania jest termin zapadalności/wymagalności,
- dla pozycji o oprocentowaniu uzależnionym od stóp Narodowego Banku Polskiego terminem zmiany oprocentowania jest najbliższe posiedzenie Rady Polityki Pieniężnej,
- dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym, uzależnionym od stawek własnych Banku jest na ogół okres jaki zwyczajowo upływa od zmiany stóp Banku centralnego a zmiany stawek procentowych uchwalanej przez Zarząd Banku,
- dla pozycji o zmiennym oprocentowaniu o stawkach bazowych rynku międzybankowego terminy zmiany oprocentowania uzależnione są od indywidualnych zapisów w umowach, najczęściej jest to pierwszy dzień po zakończeniu miesiąca lub pierwszy dzień nowego kwartału kalendarzowego.

W profilu ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące czynniki ryzyka:

- różnice w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów – ryzyko przeszacowania,
- niedoskonałe powiązanie (korelację) pomiędzy zmianami stóp bazowych stosowanych w Banku – ryzyko bazowe,
- prawo, jakie posiada klient Banku do zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych – ryzyko opcji klienta,
- niejednakowe zmiany stóp procentowych w obrębie całego spektrum terminów dotyczące tego samego indeksu – ryzyko krzywej dochodowości.

Podstawą do pomiaru poziomu ryzyka stopy procentowej jest zestawienie aktywów i pasywów Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych według terminów przeszacowania (tj. okresu pomiędzy dniem sprawozdania a najbliższym dniem zmiany oprocentowania) – Luka stopy procentowej.

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2018 roku prezentuje się następująco:

okres	do 1 dnia	1 – 30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	pow.12 m-cy
wielkość luki	- 5 815 957	209 542 253	- 316 941 207	- 18 108 563	- 24 353 545	267 270
% sumy bilansowej	0,92%	33,42%	50,55%	2,88%	3,88%	0,04%

Bank dokonuje pomiaru wpływu zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne przy założeniu, równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 1 pp.

Niekorzystna sytuacja występuje w przypadku wzrostu stóp procentowych i wielkość ryzyka wynosi:

- z tytułu ryzyka przeszacowania 750 328 zł, co stanowi 4,7% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 1,2% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka bazowego 109 834 zł, co stanowi 0,7% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,2% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka krzywej dochodowości 152 096 zł, co stanowi 1,0% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,2% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka opcji klienta 0,00 zł, co stanowi 0,0% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,0% funduszy własnych.

2) informacje na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumę wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi pomniejszonej o wartość

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących, bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą wymogu o którym mowa w art. 128 ustawy Prawo Bankowe.

Sektor gospodarki	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa	Zobowiązania pozabilansowe	Wartość netto ekspozycji
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	normalna	18 199 038,00	15 353,93	-2 239,35	18 212 152,58	0,00	3 514 214,00	21 726 366,58
	pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Suma	18 199 038,00	15 353,93	-2 239,35	18 212 152,58	0,00	3 514 214,00	21 726 366,58
Budownictwo	normalna	1 849 878,49	24,22	-8 767,22	1 841 135,49		3 121 506,20	4 962 641,69
	pod obserwacją	2 100 633,92	808,88	-8 138,22	2 093 304,58	-27 629,93	359 680,98	2 425 355,63
	poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	wątpliwej	260 192,48	1 874,47	-1 121,23	260 945,72	0,00	0,00	260 945,72
	straconej	35 312 148,30	6 734 665,81	-8 562,30	42 038 251,81	-10 435 042,26	0,00	31 603 209,55
	Suma	39 522 853,19	6 737 373,38	-26 588,97	46 233 637,60	-10 462 672,19	3 481 187,18	39 252 152,59
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	normalna	682 500,00	78,91	0,00	682 578,91	0,00	0,00	682 578,91
	pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	wątpliwej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	straconej	3 889 162,71	384 163,63	-926,35	4 272 399,99	-3 202 475,42	0,00	1 069 924,57
Suma	4 571 662,71	384 242,54	-926,35	4 954 978,90	-3 202 475,42	0,00	1 752 503,48	
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	normalna	6 606 220,03	1 974,77	-2 965,44	6 605 229,36	0,00	445 000,00	7 050 229,36
	pod obserwacją	648 000,00	0,00	-434,19	647 565,81	-5 673,90	0,00	641 891,91
	Suma	7 254 220,03	1 974,77	-3 399,63	7 252 795,17	-5 673,90	445 000,00	7 692 121,27
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	normalna	2 761 242,18	306,57	-24 352,75	2 737 196,00	0,00	417 011,62	3 154 207,62
	pod obserwacją	15 746 694,64	8 237,58	-132 947,14	15 612 985,08	-127 293,16	0,00	15 494 691,92
	poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	wątpliwej	1 260 221,89	0,00	-10 434,54	1 249 787,35	0,00	0,00	1 249 787,35
	straconej	3 272 385,27	765 639,88	-976,42	4 037 048,73	-2 831 249,73	0,00	1 205 799,00
	Suma	23 040 543,98	774 184,03	-168 710,85	23 646 017,16	-2 958 542,89	417 011,62	21 104 485,89
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	normalna	2 796 447,41	0,28	-1 165,06	2 795 282,63	0,00	152 104,19	2 947 386,82
	pod obserwacją	862 468,61	1 011,63	-7 389,86	856 090,38	-6 619,20	0,00	849 471,18
	poniżej standardu	13 475 030,44	138 419,65	-63 935,71	13 549 514,38	-557 341,09	0,00	12 992 173,29
	wątpliwej	18 135 683,87	3 406 249,57	-3 316,77	21 538 616,67	-3 101 105,12	0,00	18 437 511,55
	stracone	7 639 395,48	1 574 481,14	-4 731,04	9 209 145,58	-3 414 433,06	0,00	5 794 712,52
	Suma	42 909 025,81	5 120 162,27	-80 538,44	47 948 649,64	-7 079 498,47	152 104,19	41 021 255,36
Edukacja	normalna	483 952,40	0,00	-1 601,69	482 350,71	0,00	0,00	482 350,71
	Suma	483 952,40	0,00	-1 601,69	482 350,71	0,00	0,00	482 350,71
Górnictwo i wydobywanie	normalna	691 000,00	0,00	-29 545,34	661 454,66	0,00	3 200 000,00	3 861 454,66
	Suma	691 000,00	0,00	-29 545,34	661 454,66	0,00	3 200 000,00	3 861 454,66
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	normalna	11 898 630,29	2 445,85	-32 786,76	11 868 289,38	0,00	3 518 505,73	15 386 795,11
	pod obserwacją	5 532 436,18	6 531,96	-43 736,89	5 495 231,25	-24 387,37	779 468,42	6 250 312,30
	poniżej standardu	2 967 414,13	1 671,55	-3 254,41	2 965 831,27	-252 606,63	52 629,80	2 765 854,44
	wątpliwej	4 814 283,18	24 635,43	-18 304,71	4 820 613,90	-415 331,90	0,00	4 405 282,00
	stracone	17 452 169,05	2 739 398,37	-35 354,85	20 156 212,57	-15 150 816,61	0,00	5 005 395,96
	Suma	42 664 932,83	2 774 683,16	-133 437,62	45 306 178,37	-15 843 142,51	4 350 603,95	33 813 639,81
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	normalna	7 680 193,98	1 130,32	-41 608,31	7 639 715,99	0,00	0,00	7 639 715,99
	pod obserwacją	6 771 356,65	519,03	-3 501,86	6 768 373,82	-79 429,10	17 278,78	6 706 223,50
	poniżej standardu	3 570 000,00	0,00	-25 781,80	3 544 218,20	0,00	0,00	3 544 218,20
	wątpliwe	8 325 029,50	3 855,38	-25 256,99	8 303 627,89	0,00	0,00	8 303 627,89
	stracona	2 699 821,14	974 235,88	0,00	3 674 057,02	-3 012 528,02	0,00	661 529,00
	Suma	29 046 401,27	979 740,61	-96 148,96	29 929 992,92	-3 091 957,12	17 278,78	26 855 314,58
Przetwórstwo przemysłowe	normalnej	1 252 993,53	557,51	-17 095,74	1 236 455,30	0,00	1 887 798,53	3 124 253,83
	pod obserwacją	45 568,00	205,20	-28,88	45 744,32	-83,09	0,00	45 661,23
	poniżej standardu	3 866 900,90	104,28	-7 004,10	3 860 001,08	-3 488,02	0,00	3 856 513,06
	wątpliwej	120 208,68	8 726,31	-3,12	128 931,87	-29 465,94	0,00	99 465,93
	straconej	10 138 514,91	1 504 686,62	-2 392,57	11 640 808,96	-6 652 106,14	0,00	4 988 702,82
	Suma	15 424 186,02	1 514 279,92	-26 524,41	16 911 941,53	-6 685 143,19	1 887 798,53	12 114 596,87
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	normalnej	56 973 727,83	18 288,23	-498 841,92	56 493 174,14	0,00	4 095 633,92	60 588 808,06
	pod obserwacją	23 867 303,84	25 999,50	-121 188,98	23 772 114,36	-200 026,21	368 824,26	23 940 912,41
	poniżej standardu	3 829 370,75	13 162,56	-31 169,08	3 811 364,23	-549 041,59	0,00	3 262 322,64
	wątpliwej	14 577 390,70	252 861,64	-80 942,55	14 749 309,79	-694 667,24	27 761,84	14 082 404,39
	straconej	27 035 486,86	2 761 745,75	-67 763,91	29 729 468,70	-14 885 607,25	1 000,00	14 844 861,45
	Suma	126 283 279,98	3 072 057,68	-799 906,44	128 555 431,22	-16 329 342,29	4 493 220,02	116 719 308,95
Transport i gospodarka magazynowa. Informacja i komunikacja.	normalnej	5 732 930,63	77,10	-20 628,41	5 712 379,32	0,00	458 508,18	6 170 887,50
	pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	wątpliwej	347 762,33	16 941,71	-1 143,40	363 560,64	-93 626,30	0,00	269 934,34
	straconej	157 150,48	48 952,82	-593,83	205 509,47	-7 443,76	0,00	198 065,71
Suma	6 237 843,44	65 971,63	-22 365,64	6 281 449,43	-101 070,06	458 508,18	6 638 887,55	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	normalne	196 624,61	0,00	-85,14	196 539,47	0,00	447 515,39	644 054,86
	pod obserwacją	2 112 655,39	9 057,72	0,00	2 121 713,11	0,00	0,00	2 121 713,11
	poniżej standardu	2 121 162,64	1 868,18	-15 349,82	2 107 681,00	0,00	0,00	2 107 681,00
	wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	stracone	34 340,00	0,00	-325,82	34 014,18	-8 614,18	0,00	25 400,00
	Suma	4 464 782,64	10 925,90	-15 760,78	4 459 947,76	-8 614,18	447 515,39	4 898 848,97
Suma	360 793 722,30	21 450 949,82	-1 407 694,47	380 836 977,65	-65 768 132,22	22 864 441,84	337 933 287,27	

Bank określił zmianę wyniku odsetkowego z tytułu zmiany stóp procentowych, wg wzoru:
Wielkość luki *zmiana stopy* ilość dni dla danej luki/365

- Wielkość luki i zmiana stopy wykazywane są z odpowiednim znakiem
- Zmiana stopy uwzględnia „mnożnik” w formule oprocentowania
- Ilość dni dla poszczególnych dni jest następująca:

do 1 dnia	1 dzień do 1-m-	1-3 m-ce	3-6 m-cy	6-12 m-cy
364	349	305	230	95

Założenie, że produkty ulegają przeszacowaniu w połowie przedziału.

Ekspozycje kredytowe będące aktywami lub zobowiązaniami bilansowymi i pozabilansowymi pomniejszone o wartość rezerw celowych i odpisów amortyzacyjnych bez zabezpieczeń prawnych, które są podstawą wymogu, o którym mowa w art. 128 Prawa Bankowego:

Treść	Wartość na 31.12.2018r.		Wartość na 31.12.2017r.		Zmiana w zł
	Wartość ekspozycji	Struktura %	Wartość	Struktura %	
1	2	3	4	5	6
ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych	28 175 108,19	7,21%	2 870 906,27	0,73%	25 304 201,92
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	9 884 671,00	2,53%	6 130 638,85	1,56%	3 754 032,15
ekspozycje wobec instytucji	3 925 183,00	1,00%	5 225 090,97	1,33%	-1 299 907,97
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 817 267,80	1,74%	8 591 048,42	2,19%	-1 773 780,62
ekspozycje detaliczne	182 284 342,00	46,64%	197 289 495,87	50,36%	-15 005 153,87
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	61 811 736,50	15,81%	70 779 540,11	18,07%	-8 967 803,60
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	97 973 434,00	25,07%	100 870 207,63	25,75%	-2 896 773,63
Razem	390 871 742,49	100,00%	391 756 928,12	100,00%	-885 185,63

Tabela zawiera wartość pozycji bilansowych i pozabilansowych

48. Dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych analizę wiekową przeterminowanych na dzień bilansowy aktywów finansowych.

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez jednostkę umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki – nie wystąpiły.

50. Informacja o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej. Bank nie prowadzi działalności powierniczej.

51. Informacja o sekurytyzacji aktywów Banku z wyszczególnieniem co najmniej: - nie dotyczy.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych;

1). określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych:

ŚRODKI PIENIĘŻNE				
Przyjęte do przepływów	Na dzień 31.12.2018r.	Struktura	Na dzień 31.12.2017r.	Struktura
1	2	3	4	5
Zysk netto		x		x
Działalność operacyjna	2 010 594,46	324%	-1 478 219,59	56%
Działalność inwestycyjna	-1 390 041,50	-224%	5 825 758,88	-220%
Działalność finansowa	0,00	0%	-7 000 000,00	264%
Razem	620 552,96	100%	-2 652 460,71	100%

ŚRODKI PIENIĘŻNE				
Przyjęte do przepływów	Na dzień 31.12.2018r.	Struktura	Na dzień 31.12.2017r.	Struktura
1	2	3	4	5
Środki pieniężne w kasie	7 439 928,80	48%	7 722 792,97	55%
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	7 959 516,85	52%	6 321 028,81	45%
Razem	15 399 445,65	100%	14 043 821,78	100%

2). Wyjaśnienia na temat przyjętego podziału działalności na:

- a). Operacyjną – przepływy wynikające z działalności Banku zgodne z zezwoleniem na prowadzenie (kredyty, depozyty).
- b). Inwestycyjną – wpływy (wypływy) wynikające ze sprzedaży środków trwałych i WNiP oraz innych aktywów inwestycyjnych.
- c). Finansową – ukazanie przepływów wynikających z pozyskiwania i utrzymywania źródeł finansowania aktywów.

3) Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków, do pozycji których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności

4) Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych: - nie wystąpiły.

53. Informacja w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie jednostek: - nie dotyczy.

54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji: - nie dotyczy.

55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenianych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego, w podziale na: - nie dotyczy.

56. Informacje o towarach giełdowych klientów: - nie wystąpiły.

57. Informacje, które mogłyby wpłynąć w istotny sposób na ocenę sytuacji finansowej, majątkowej oraz wynik finansowy:

Informacje dotyczą zmiany zasad rachunkowości. (szczegółowy opis w I części Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego).

- a) odkup wierzytelności
- b) sprzedaż wierzytelności
- c) spisanie kredytów do ewidencji pozabilansowej

58. Naliczenie podatku dochodowego od osób prawnych oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

I	Koszty ogółem	76 246 800,76 zł
II	Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów w tym:	40 463 943,39 zł
	1. odsetki naliczone niezapadłe	2 475 050,39 zł
	2. odpisy na rezerwy celowe	
	z rachunku zysków i strat	43 192 422,49 zł
	REZERWA NA KOSZTY 2015	477 863,42 zł
	Odpis na kapitał	
	Rezerwa	81 380,29 zł
	Rezerwa	
	MINUS ODPISY NA NAL. UPRAWDOPODOBNIONE	7 381 431,54 zł
	MINUS REZERWY ZGODNIE Z ART. 16 UST. 1 PKT 26 LIT.D	
	RAZEM	36 370 234,66 zł
	3. odpisy z tytułu:	
	zuzycia samochodu osobowego o wartości powyżej 20.000 EURO	10 220,85 zł
	przeliczone na PLN	
	składek na ubezpieczenie samochodu o wartości powyżej 20.000 EURO	2 006,00 zł
	oraz art. 16 ust. 1 pkt 4 i 49	0,00 zł
	RAZEM	12 226,85 zł
	4. strat w środkach trwałych i wnip powstałych w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych, jeżeli utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 16 ust. 1 pkt 5)	0,00 zł
	5. strat powstałych w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych środków trwałych jeżeli utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 16 ust 1 pkt 6)	0,00 zł
	6. wydatków na nabycie pochodnych instrumentów finansowych, do czasu realizacji praw wynikających z tych instrumentów, albo rezygnacji z realizacji praw, albo ich odpłatnego zbycia (art 16 ust. 1 pkt 8 b)	0,00 zł
	7. odpisy i wpłaty na fundusze tworzone przez podatnika na podstawie ust. o rachunkowości (art. 16 ust. 1 pkt 9)	0,00 zł
	8. wydatków na spłatę pożyczek (wyjątek - skapitalizowane odsetki) w tym:	
	na spłatę innych zobowiązań w tym z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń (art. 16 ust. 1 pkt 10)	0,00 zł
	9. darowizny i ofiary (art. 16 ust. 1 pkt 14)	1 000,00 zł
	10. jenerazowych odszkodowań powypadkowych z tytułu chorób zawodowych oraz dodatkowej składki ubezpieczeniowej w przypadku pogorszenia warunków pracy (art.. 16 ust. 1 pkt 16)	0,00 zł
	11. pozostałe koszty nkup - aktualizacja, utrata wartości	0,00 zł
	12. grzywny i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu karnym, karnym skarbowym, administracyjnym i w sprawach o wykroczenie oraz odsetek od tych pozycji (art. 16 ust. 1 pkt 18)	284,80 zł
	13. kary, opłaty i odszkodowania oraz odsetki z tytułu:	
	nieprzestrzegania przepisów w zakresie bhp	0,00 zł
	niewykonania nakazów organów nadzoru i kontroli (art. 16 ust. 1 pkt 19)	0,00 zł
	RAZEM	0,00 zł
	14. opłat na BFG oraz przymusowy fundusz restrukturyzacji banków	1 159 668,98 zł
	15. odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wypłat należności budżetowych (art 16 ust. 1 pkt 21)	0,00 zł
	16. wydatków na wykup obligacji, pomniejszonych o kwotę dyskonta (art. 16 ust.1 pkt 23)	0,00 zł
	17. rezerw na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona z wyjątkiem określonym w art. 16 ust. 1 pkt 26	0,00 zł
	18. wierzytelności odpisanych jako nieściągalne z wyjątkiem tych, które uprzednio zarachowano jako przychody należne i których nieściągalność została udokumentowana (art. 16 ust 1 pkt 25)	0,00 zł
	19. koszty reprezentacji, w szczególności poniesionych na usługi gastronomiczne, zakup żywności oraz napojów , w tym alkoholowych (art.. 16 usp. 1 pkt 28)	32 514,10 zł
	20. wydatki poniesione na rzecz pracowników z tytułu używania przez nich samochodów na potrzeby podatnika w wysokości przekraczającej kwotę ustaloną przy zastosowaniu stawek za 1 km przebiegu pojazdu (art. 16 ust. 1 pkt 30)	0,00 zł
	21. wpłaty z tytułu naliczonych składek PFRON (art. 16 ust.1 pkt 36)	103 642,00 zł
	22. składki na rzecz organizacji, do których przynależność nie jest obowiązkowa (art. 16 ust. 1 pkt 37)	
	RAZEM ZAPŁACONE SKŁADKI:	6 650,00 zł
	(minus)	
	1) składka na rzecz KZBS w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty odpowiadającej 0,15% kwoty wynagrodzeń wypłaconych w poprzednim roku podatkowym, stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne	
	2) składka na rzecz Krajowej Rady Spółdzielczej naliczona i przekazana 30x12 limit KUP = 360,00 zł	360,00 zł
	3) składka na rzecz Związku Rewizyjnego naliczona i zapłacona limit (do KUP) 170x12= 2 040,00 zł	0,00 zł
	Różnica do opodatkowania (NKUP)	6 290,00 zł
	23. wydatki na rzecz osób wchodzących w skład Rady Nadzorczej, Komisji Rewizyjnej lub organów stanowiących osób prawnych z wyjątkiem wynagrodzeń wypłaconych z tytułu pełnionych funkcji (art. 16 ust 1 pkt 38a)	0,00 zł
	24. inne (strata z tyt. wypłaty udziałów)	3 650,01 zł
	25. inne (korekta odsetek z lat ubiegłych)	299 381,60 zł
	*) świadczenia pracownicze (poz. II .12.c minus poz.III.b minus poz. V . 6 = konto 582 BZ minus BO	
III	Koszty stanowiące koszt uzyskania przychodów w tym:	
	a). odsetki konto nie zaliczone do k.u.p w 2017 roku	2 732 500,02 zł
	b). wypłata świadczeń pracowniczych z utworzonych rezerw *)	43 814,80 zł
	c). koszty zapłacone z góry (BZ - BO)	494 426,64 zł
	d). rozliczenia międzyokresowe - koszty do zaplacenja dotyczące 20... roku (BZ 200.. roku były w 200.. roku k.u.p.)	0,00 zł
	e). rezerwa na nieściągalność uprawdopodobnioną	0,00 zł
	f). rezerwa - 25% kwoty kredytów wątpliwych i straconych	0,00 zł
	f). amortyzacja naliczana według przepisów ustawy o podatku dochodowym osób prawnych (niewynikająca z przepisów ustawy o rachunkowości)	0,00 zł
	koszty sprzedaży wierzytelności	1 053 073,89 zł
	RAZEM	4 323 815,35 zł
I - II +	Razem koszty uzyskania przychodów	40 106 672,72 zł

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

IV	Przychody ogółem	80 314 064,86 zł
V	Przychody nie zaliczane do podstawy opodatkowania w tym:	70 710 784,31 zł
	1. odsetki niezapadłe	23 527 011,51 zł
	2. zwrócone udziały i wkłady	0,00 zł
	3. otrzymane nieodpłatnie, lub częściowo odpłatnie rzeczy lub prawa oraz wartość innych świadczeń, finansowanych lub współfinansowanych ze środków budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego	0,00 zł
	4. przychody przyszłych okresów	3 337 584,55 zł
	5. przychody z tytułu prowizji z lat ubiegłych rozliczone w przychody 2016 roku	0,00 zł
	6. prowizja rozliczona w czasie oraz prowizje zastrzeżone	0,00 zł
	7. rozwiązanie rezerw na należności	42 014 970,36 zł
	8. rozwiązanie rezerwy utworzonej na inne cele	642 238,88 zł
	9. niezrealizowane różnice kursowe (saldo sald - należności wyliczonych na dzień bilansowy)	0,00 zł
	10. sprzedaż wierzytelności	890 614,06 zł
	11. inne tytuły	298 364,95 zł
VI	Przychody zwiększające podstawę opodatkowania w tym:	24 366 161,05 zł
	1. zrealizowane różnice kursowe	0,00 zł
	2. otrzymane prowizje	50 123,16 zł
	3. przychody naliczone w 2017 r. a zaliczone do podstawy opodatkowania w 2018 roku	14 892 118,66 zł
	a) zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek kredytów (z wyjątkiem umorzonych pożyczek z Funduszu Pracy)	0,00 zł
	5. wartość zwróconych wierzytelności, uprzednio zaliczonych do odpisanych lub umorzonych i zaliczonych do KUP (art. 12 ust. 1 pkt 4)	0,00 zł
	6. należności umorzone, przedawnione lub odpisane jako nieściągalne w tej części, od której dokonane odpisy aktualizujące zostały zaliczone do KUP	0,00 zł
	7. równowartość odpisów aktualizujących wartość należności, uprzednio zaliczonych do KUP	0,00 zł
	8. rozwiązane lub zmniejszone rezerwy zaliczone uprzednio do KUP,	
	a). rozwiązanie rezerwy z tyt. wierzytelności których uprzednio nieściągalność została uprawdopodobniona	3 687 245,19 zł
	b). rozwiązanie rezerw utworzonych na pokrycie 25% kwoty kredytów wątpliwych i straconych	0,00 zł
	c). inne	0,00 zł
	RAZEM	3 687 245,19 zł
	9. rezerwa na ryzyko ogólne utworzona zgodnie z art. 130 Prawa Bankowego - rozwiązana lub wykorzystana	0,00 zł
	10. prowizje należne od rachunków bankowych nie pobrane z powodu braku środków na rachunku	0,00 zł
	11. Odsetki pobrane z góry (BZ konto 531)	2 300 501,86 zł
	12. inne (wylączenie wierzytelności uprawdopodobnionych)	3 021 500,01 zł
	13. inne tytuły (sprzedaż wierzytelności)	414 672,17 zł
IV - V + VI	Razem przychody do opodatkowania	33 969 441,60 zł
A	Podstawa opodatkowania (zysk + / strata -)	-6 137 231,12 zł
	- z ..... roku	0,00 zł
	- z ..... roku	0,00 zł
	RAZEM	0,00 zł
	2. darowizny (art. 18 ust.1 pkt 1 do 10 %)	0,00 zł
	3. darowizny (art. 18 ust.1 pkt 7 do 10 %)	0,00 zł
	4. inne odliczenia	0,00 zł
C	Dochód podlegający opodatkowaniu	-6 137 231,00 zł
D	Podatek 19 %	-1 166 074 zł
E	Należny podatek	0,00 zł

Treść	Rozliczenie dokonane w ciągu roku obrotowego		
	Stan na BZ	Stan na BO	Różnica stanów
1	2	3	4
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	1 277 160,00	577 100,00	700 060,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 756 300,00	12 565 549,00	190 751,00

Jolanta Celmer – p.o. Główny Księgowy

